

VILNIS

LIETUVIŲ LAUKIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXIV Nr. 4

KETVIRTADIENIS, VASARIO [FEBRUARY] 16, 1984

KAINA 25 c.

KASDIEN

PREZIDENTAS "MINKŠTĖJA" IR MERAI SKANDALINA KOKS JIS ŽMOGUS DĖL MARINŲ LIBANE

Pastaruoju metu iš prez. Reagano viešų išsireiškimų, iš susitikimų su žurnalistais ir kalbų per televiziją, netgi iš State of the Union kalbos duodasi suprasti, kad jis "minkštėja" Tarybų Sąjungos atžvilgiu. Nebesigirdi, kad tą šalį piktais žodžiais koliotų, grąsintų jai ir panašiai.

Kodėl prezidentas Tarybų Sąjungos atžvilgiu apsigvertė ragožiūmi, sunku pasakyti. Ar tik nebus viena iš priežasčių, kad Tarybų Sąjungos numojo ranka, ir prezidentas pamatė, jog iš antitarybinių purkštavimų niekas neišeina, reikia siekti dialogo ir susitarimų su ta šalimi.

Turint galvoje, kad šiemet yra rinkiminiai metai, labai galimas daiktas, šis prezidento apsigvertimas ragožiūm gali būti triukas.

Darbininkai skandalina dėl nedarbo, varguomenė skandalina, kad mažinamos socialinio aprūpinimo programos, miestų merai skandalina, kad jų miestuose atsiranda vis daugiau benamių.

Kongresiniame apklausinėjime, Čikagos miesto meras papasakojo, kad jo mieste yra mažiausia 12,000 benamių; District of Columbia meras aimanavo, kad, girdi, netgi šalies sostinėje 5,000 benamių, kituose miestuose ne kas geriau, vieni neišsimoka morgičių, kitiems uždaro duris ir t. t.

Ypač sualiarmavęs Niujorko gubernatorius. Jis sako, tiek benamių, drebančių žiemose šalčiuose be pastogių nėra buvę nuo pat Didžiosios depresijos, stačiai baisu matyti kas dedasi.

Gyvenantiems mažesniuose miestuose bei periferijoje visa tai neišvaizduojama, bet taip yra.

Atsistatydinusio teisingumo sekretoriaus William F. Smith vieton prez. Reaganas parinko savo asmeninį draugą Edwin Meese III.

Kokio plauko šis prezidento asmeninis draugas yra? Jis yra tas, kuris sako, jog Amerikoje alkanų žmonių nėra, o jeigu yra stovinčių prie sriubos virtuvių, tai jie sriubos kaušo laukia, kad gauna dykai. Jis yra nusistatęs prieš advokatų korporaciją, kuri neturtingiems žmonėms duoda dykai teisinius patarimus. Civilinių Laisvių Sąjungą jis vadina "kriminalistų labby". Jis toks pat turčius, kaip rezidentas.

Vadinasi toks tokį pakvietė pietų.

Jaudinantis tautai klausimas yra Libanas, kur amerikiečiai marinai vargsta, net lieja savo kraują. Dėl jų buvimo ir vargo tenai ne vienas prezidentas kaltas. Kalti ir kongreso demokratai, gulintys vienoje politinėje lovoje su respublikonais.

Gardūs Rokiškėnų sūriai

Darbininkės R. Taurelienė ir O. Šakalienė su pamainos meistru S. Stoniu.
Autoriaus nuotraukos

Daug dienų praeina, kol pagaminamas sūris. Iš pradžių pasterizuotas pienas supilamas į sūrių gamintuvus. Čia jis rauginamas. Paskui sūrių grūdėliai atskiriami nuo išrūgų ir supilami į formas. Čia jie presuojami, sūdomi. Paskutinė operacija — nokinimas. Per tris mėnesius nokinimo kameroje sūriai įgauna reikiamą skonį.

Be pagrindinės produkcijos — fermentinių sūrių, Rokiškio sūrių gamykla dar gamina nenugriebto pieno produkciją, pieno cukrų, sausą baltymų koncentratą.

Gamyklos kolektyvas stengiasi gaminti tik geros kokybės sūrius. O kad jie tai daryti moka, parodė Liaudies ūkio pasiekimų paroda Maskvoje. Sūrių kokybės apžiūroje-konkurse, kuriame dalyvavo visos sąjunginės respublikos, rokiškėnų kolektyvas buvo apdovanotas pirmojo laipsnio diplomu. Beje, tokį diplomą ši gamykla gauna jau antrus metus. Neatsitiktinai rokiškėnų sūriai turi didelę paklausą ir respublikoje, ir užsienyje.

Penkmečio trečiųjų metų sūrių

Jie irgi pritarė, kad būtų pasiūsti.

Pagal viešosios nuomonės Gallup instituto tyrinėjimus, 57 procentai amerikiečių už marinų parvežimą iš Libano namo, 52 procentai sako, jog marinų pasiuntimas į Libaną buvo klaida.

Demokratai kongrese šią klaidą ketina atitaisyti, bet ar pavyks, prašosi klausimas, kai visa eilė demokratų nuo respublikonų nesisiskiria nė per jotą, pučia į vieną politinę dūdą.

"Vilnius" vėjus dėka vadininkų stropumo nebuvo prastas. Tačiau vis tiek reikia turėti galvoje, kai skaitytojų gretos išretėjo ir retėja, iš surinktų prenumeratų laikraščiui būtų labai sunku gyvuoti, jeigu skaitytojai laikraščio neremtų penkinėmis, dešimtimis ir didesnėmis sumomis.

Įsidėmėkite tai, mieli skaitytojai.
S. J. Jokubka

UŽBURTAS RATAS

Amerikietis raitelis, pentiniais raginantis Europos arklį, — taip Washingtonas įsivaizduoja ekonominius santykius tarp JAV ir Vakarų Europos. Šis vaizdas visiškai atitinka Reagano administracijos pretenzijas į "didžialvalstybinę didybę" ir kapitalistinio pasaulio lyderės vaidmenį.

Tačiau reikia pasakyti, kad įgyvendinti šį ambicingą JAV sumanymą trukdo rimtos kliūtys. Vergiškai paklususios Washingtonui ir sutikusios dislokuoti Amerikos pirmojo smūgio branduolines raketas Europoje, Vakarų Europos šalys "ožiuojasi" ekonominiiais klausimais. Šiuo požiūriu pažymėtina tai, kad neseniai Briuselyje visiškai žlungo Jungtinių Valstijų derybos su "Bendrąja rinka", nors Amerikai atstovavo keturi ministrai su valstybės sekretoriumi G. Shultz priešakyje. Vakarų Europos šalys ryžtingai protestavo prieš Washingtono įvestas protekcionistines priemones aukštos kokybės plieno importo iš Vakarų Europos atžvilgiu. Šios priemonės smogė stiprų smūgį krizės apimtai Vakarų Europos metalurgijai, padidino nedarbą šioje šakoje. "Bendrosios rinkos" šalys pagrasino Jungtinėms Valstijoms atsakomosiomis priemonėmis.

Vakarų Europos valstybės piestu stojo ir prieš Amerikos reikalavimus nutraukti žemės ūkio produkcijos eksporto subsidijavimą atveriant Europos duris žemės ūkio prekėms iš JAV. Jos taip pat pasmerkė Washingtono siekimą užgrobti tradicines Vakarų Europos agrarinės produkcijos rinkas Artimuosiuose Rytuose ir Afrikoje.

Tačiau didžiausi prieštaravimai skiria JAV ir Vakarų Europą valiutos ir finansų sferoje. Reagano administracijai padidinus savo šalyje banko diskonto normas, iš senojo kontinento į užjūrį išvežama tiek daug kapitalo, kad pasmerkti Washingtono veiksmus buvo priversta net tokia arši proamerikietė, kaip Anglijos ministrė pirmininkė M. Thatcher.

Dėl didelių procentų normų Jungtinėse Amerikos Valstijose ne tik išvežami kapitalai, kurie reikalingi pačioms Vakarų Europos šalims, bet ir didėja dolerių paklausa. O tai kelia dolerio kursą, skatina spekuliuoti Amerikos valiuta. Aukštas dolerio kursas neturi ekonominio pagrindo, dar daugiau — specialistų nuomone, jis dirbtinai padidintas ketvirtadaliu. Tačiau dėl jo "Bendrosios rinkos" šalyse brangsta naftos ir žaliavų, už kurias mokama doleriais, importas, susidaro milžiniški prekybos balansų deficitai. Visa tai labai kenkia jų ekonomikai.

Vladas Burbulis

gamybos planus gamykla įvykdė dar lapkričio 29 dieną. Našiai dirbama ir šiemet. Siekti gerų darbo rezultatų kolektyvui padeda apgalvotas socialistinis lenktyniavimas, griežta darbo drausmė, nauja technika. Šį penkmetį, idiegius apie 50 technikos naujovių, nuo rankų darbo išlaisvinta 15 žmonių, padidėjo darbo našumas, pagerėjo sūrių kokybė. Šiemet, paleidus naują sūrių gamybos liniją ir patobulinus kitą techniką, sūrių gamyba padidės 300 tonų.

Tačiau nė gramo sūrio nepagaminsi, jei prie technikos neprisidės žmogaus ranka. O žmonių, kurie myli savo profesiją, Rokiškio sūrių gamykloje netrūksta. Paminėsime keletą. Pirmiausia — sūrių gamybos cecho vyriausiąjį meistrą Joną Kartenį, už gerą sūrių kokybę Liaudies ūkio pasiekimų parodoje Maskvoje apdovanotą automobiliu "Moskvič". Jau penkiasdešimt metų gamykloje dirba cecho pamainos meistras Stanislovas Stonys. Kolektyvo pagarbą pelnė darbininkės Ona Šakalienė, Regina Taurelienė, Valentina Kazanavičiūtė, Valerija Siaurytė ir kiti.

Sūrių gamintojai stengiasi kompleksškai panaudoti visas pieno sudėtinės dalis, racionaliai perdirbti išrūgas. Prieš keletą mėnesių Rokiškio sūrių gamyklos kolektyvas pradėjo eksploatuoti ultrafiltracijos liniją, kuri iš išrūgų gamina sausą baltymų koncentratą. Dabar sūriai gaminami be atliekų.

Rimantas Jankauskas

Rokiškis

TRUMPAI

— Prez. Reaganas teroristinėmis šalimis laiko Iraną, Syriją, Kubą, Lybiją ir Pietų Yemeną. Tarybų Sąjungos sąrašė nėra.

— Brazilijos liaudis nori balsuoti. Didžiausiame šalies mieste San Paulyje daugiau kaip 200,000 žmonių reikalavo, kad žmonėms būtų leista rinkti krašto prezidentą, o ne kad militaristai jį rinktų.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50; Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00; foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" - 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659 780)

Bažnyčių Tarybų Lietuvoje vadovų pareiškimas

Katalikų, stačiatikių, protestantų, sentikių bažnyčių Tarybų Lietuvoje vadovai tikinčiųjų vardu kreipėsi į visus geros valios žmones, į viso pasaulio tikinčiuosius, valstybių vadovus, politikus, ragindami aktyviai dalyvauti kovoje už taiką ir nusiginklavimą, apvalyti mūsų žemę nuo branduolinio maro ir visas lėšas, šiuo metu skiriamas ginklavimuisi, panaudoti žmonijos gerovei.

Didžiulį nerimą, nurodoma pareiškime, kelia įvairios branduolinio karo doktrinos ir naujų raketų dislokavimas. Branduolinė beprotybė gresia visai gyvybei, žmonijos istorijai ir kultūrai. O branduolinis karas, jei jis kiltų, baigtųsi visuotine katastrofa.

Mes laikome branduolinį karą sunkiausiu nusikaltimu prieš Visagali Sutvėrėją ir Atpirkėją ir visą žmoniją. Žmogus yra pašauktas gyventi pilnavertį, dorą gyvenimą, puoselėti dvasines vertybes, tobulinti savo buities materialines sąlygas, grįsti santykius su kitais žmonėmis ir tautomis meilės ir teisingumo principais.

Toliau pareiškime sakoma:

"Atsižvelgdami į popiežiaus Jono Povilo II, Maskvos ir visos Rusijos patriarcho Pimeno, Pasaulinės bažnyčių tarybos taikos iniciatyvas, mes ne tik visose pamaldose meldžiamės už taiką, bet raginame šeimas, tautas ir valstybes gyventi taikoje, vienybėje ir meilėje, smerkiame bet kokį rengimąsi karui ir kviečiame visus malda ir darbu prisidėti prie taikos sustiprinimo visame pasaulyje. Taika ir teisingumas turi tapti visų ir kiekvieno žmogaus rūpesčiu. Gyvybės vardan žmonija turi susivienyti ir siekti, kad atsakingi už valstybių ir tautų likimus šiandien blaviai ir objektyviai įvertintų susidariusią padėtį, atsisakytų hegemonijos ir agresijos politikos, suteikdami visoms pasaulio tautoms viltį gyventi taikoje ir ramybėje".

Bažnyčių vadovų pareiškimą pasirašė:

Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius, Vyskupų konferencijos pirmininkas vyskupas Liudas Povilonis, Kaišiadorių vyskupijos apaštalinis administratorius vyskupas Vincas Sladkevičius, Telšių vyskupijos ir Klaipėdos prelatūros apaštalinis administratorius vyskupas Antanas Vaičius, Panevėžio vyskupijos valdytojas prelatas Kazimieras Dulksnys, Vilniaus arkivyskupijos valdytojas kunigas Algirdas Gutauskas, Stačiatikių bažnyčios Vilniaus ir Lietuvos vyskupijos valdytojas arkivyskupas Viktorinas. Sentikių bažnyčios Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Ivanas Jegorovas, Evangelikų-liuteronų bažnyčios konsistorijos pirmininkas vyskupas Jonas Kalvanas, Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos rektorius profesorius daktaras Viktoras Butkus.

Ar tik nebus, kad Nikaragvai užbėgus už akių

Henry A. Kissingerio vadovaujama prezidentinė komisija buvo nuvykusi į Centrinę Ameriką patirti vietoje kas reikia daryti, kad nuslopintų to regiono valstybėse kylančias revoliucijas už išsilaisvinimą iš nacionalinės ir ekonominės priespaudos. Komisija priėjo išvados ir grįžusi siūlo, kad to regiono šalims reikia duoti aštuoni milijonai militarinės ir ekonominės paramos. Vadinasi, ginklais ir žmonėms numestomis duonos plutomis revoliucijos bus nuslopintos ir stabilizuosis proamerikinė tvarka. Pagal šį pasiūlymą, proamerikinė tvarka gal ir stabilizuotųsi, bet kaip ilgai, prašosi klausimas, kai daugnacionalinėms korporacijoms bus palikta laisvai čiupti to regiono darbo žmonių darbo syvai ir plėsti jų šalių nacionaliniai gamtos turtais.

Komisija taip pat pasiūlė organizuoti čia Amerikoje savanorių būrius (corps) ir siūsti kelti ten žmonių raštingumą. Ką komisija šiuo pasiūlymu turi užantyje, vilkai žino. Paprastai, kapitalo pavergtose šalyse, žmonių didesnis raštingumas bei kultūrinis išprusimas nelabai pageidaujamas. Beraštį ar pusiau raštingą žmogų lengviau išnaudoti. Jeigu ir duoda kiek raštingumo, tai tik tiek, kiek reikalinga žmogui fabrikuose valdyti mašinai bei ofisuose dirbti rašomomis mašinėlėmis ar perrašinėti popieriukai. Kastuvu, šluota dirbti skaityti bei rašyti nereikia mokėti, ir jų raštingumo kėlimu nesirūpinama. Pavyzdžiui netgi ir tokioje kultūringoje Amerikoje, kaip sako kongresmanas Paul Simon, yra daugiau kaip 25 milijonai žmonių beraščių ar pusiau beraščių, kurie nemoka ant voko užrašyti adreso bei išpildyti aplikaciją darbu gauti. Girdi, ir čia reikia organizuoti savanorių būriai, kad tuos beraščius mokytų rašto. Bet ar kas atkreips dėmesį į šį kongresmano siūlymą, tenka abejoti.

Į Kissingerio komisijos siūlymą organizuoti čia savanorių būrius ir siūsti Centrinėn Amerikon žmonių raštingumui kelti, labai galimas daiktas, dėmesys gal ir bus atkreiptas. Mat, Nikaragvoje liaudis revoliucinei valdžiai ploja katutėmis, kad ją mokina skaityti ir rašyti. Kaimyninių šalių žmonėms pavyzdys, kad ir jiems reikia tokios valdžios. Štai, ir ar tik nebus Kissingerio komisijos užantyje paslėptas šuniukas, kad Nikaragvai užbėgus už akių.

2

Iš sunerimusio pasaulio dėl rytojaus

KRITIKAVO JAV POLITIKĄ

Libijos vadovas M. Kadafis griežtai kritikavo Amerikos administracijos politiką Artimuose Rytuose ir nurodė, kad ji gali turėti pavojingiausių padarinių taikai visame pasaulyje. Jis solidarizavosi su Libano liaudies kova prieš imperialistų ir sionistų agresiją, paragino arabų šalis visokeriopa remti teisingą Libano patriotų kovą. M. Kadafis aukštai įvertino principingą Tarybų Sąjungos poziciją ir pabrėžė, kad TSRS — ištikima arabų tautų bičiulė.

NUTEISĖ KALĖTI

Grobikai izraeliečiai vis žiauriau represuoja vietinius okupuoto Jordano upės vakarų kranto gyventojus. Kaip praneša Palestinos informacijos agentūra VAFA, Izraelio kariniai tribunolai nuteisė vienuolika palestiniečių kalėti nuo 2 iki 6 metų. Jie buvo standartiškai apkaltinti "ardomąja veikla" ir dalyvavimu protesto akcijose prieš Izraelio okupaciją.

ITALIJOJE NELABAI KAS

Italijos ekonomiką apėmė didelė krizė. Infliacijos, kurią vietinė spauda vadina "ekonomikos ryškšte", tempai Apeninuose viršija vidutiniškai skaičiuojant metams 13 procentų, bedarbių armiją sudaro daugiau kaip 2.3 milijono žmonių. Valstybinio biudžeto defecitas pasiekė astronominę daugiau kaip 100 tūkstančių bilijonų lirų sumą.

Pažangios Italijos jėgos ryžtingai smerkia vyriausybės vykdomą "griežto taupymo" politiką.

SVARBIAUSIAS UŽDAVINYS

Šiandien svarbiausias uždavinys užkirsti kelią branduoliniam karui, išsaugoti ir stiprinti taiką pasaulyje, pareiškė Madagaskaro Demokratinės Respublikos prezidentas Didlė Raciraka. Tai liečia ne tik didžiąsias valstybes, bet ir visas pasaulio valstybes, pažymėjo jis. Labai klysta tie, kurie mano, kad branduolinis karas nepalies Afrikos šalių. Nors tarp valstybių yra nesutarimų, skiriasi jų ideologija ir išsivystymo lygis, tik žmonių brolybė ir išmintingumas, nurodė prezidentas, gali išgelbėti pasaulį ir žmoniją nuo branduolinės katastrofos. Toliau jis kalbėjo, kad negalima taip pat būti abejingiems tam, kas vyksta Grenadoje, Salvadore, Nikaragvoje, Afrikos pietuose ir Artimuose Rytuose.

NIKARAGVOS PAREIŠKIMAS

Nikaragvos vyriausybė pareiškė, kad Vašingtonui tenka atsakomybė už naują ginkluotą provokaciją, kurią kontrrevoliucionierių gaujos įvykdė prieš šią šalį.

Kaip pažymima respublikos užsienio reikalų ministerijos pareiškime, sausio 6 dieną "nežinomi" greitieji kateriai, kuriuos iš oro dengė lėktuvai be atpažinimo ženklų, apšaudė raketomis Nikaragvos Potosio uostą ir Mesačapos gyvenamąją vietovę Ramiojo vandenyno pakrantėje. Padaryti šį nusikaltimą pabrėžiama dokumente, įgalino tai, netoli Nikaragvos krantų yra JAV karo laivyno armada. Po to kateriai pasislėpė už Amerikos laivų.

BRAZILIJOS JAUNIMAS

Didžiausiam Brazilijos mieste San Paulo įkurtas antibranduolinis jaunimo judėjimas.

Sio judėjimo vadovai pareiškė, kad yra pasiryžę aktyviai kovoti prieš ginklavimosi varžybas, už taikų valstybių bendradarbiavimą.

Jie paragino kitų šalių vaikus ir merginas skirti visas jėgas, kad būtų sustabdyti militaristai.

RAGINA MOTERŲ FEDERACIJA

Kampučijos Liaudies Respublikos paskelbimo 5-ųjų metinių proga Tarptautinė demokratinė moterų federacija paskelbė pareiškimą, kuriame sveikina Kampučijos moters, aktyviai kuriančias naują gyvenimą, kovojančias už taiką visame pasaulyje.

Moterų federacija griežtai smerkia imperialistų ir kitų reakcijos jėgų politiką, kuria siekiama kištis į suverenios Kampučijos vidaus reikalus.

Tarptautinė demokratinė moterų federacija ragina visų šalių vyriausybes nedelsiant padaryti galą tokiai padėčiai.

TRUMPAI

— Bolivijos prez. Hernan Siles Zuaso tariasi su šalies politinėmis partijomis bei grupuotėmis, kad būtų sudarytas bendras frontas kraštui valdyti. Prezidento šiemsėjimams Bolivijos komunistų partija pritaria.

— Buvęs Nurembergo karo kriminalistų teismo prokuroras amerikietis Robert M. W. Kempner sako, jog jis turįs įrodymų, kad 1933 metais Vokietijos Reichstago rūmus išakęs padegti Herman Goeringas. Kaip žinia, už rūmų padegimą buvo apkaltintas ir mirties bausme nuteistas olandas Van der Lubbe.

— Buvęs Venezuelos užsienio reikalų ministras Marcos Falcon Bricano išpėjo Jungtines Valstijas, kad nedarytų intervencijos Centro Amerikoje, nes dar labiau sukompliciuotų padėtį tame regione.

— AFL-CIO prezidentas Lane Kirkland sako, jog šie 1984 metai Amerikos darbo liaudžiai nebus rožemis kloti. Nedarbas, gal truputį sumažės, bet lapos kaip lapoja.

— Prasadėjo remontas "Laisvės Statulos" vadinamoje ašarų saloje. Ne vienas senosios kartos Amerikos lietuvis yra pro ją įvažiavęs į šią šalį.

— JAV Komunistų partija savo prezidentiniu kandidatu iškėlė partijos generalinį sekretorių Gus Hall, 73 metų amžiaus. Viceprezidentiniu — Angela Davis, 39 metų amžiaus.

— Paštų tarnyba yra paskelbus, kad samdys 300 darbininkų ir tarnautojų. Daugiau kaip 50,000 žmonių pridavė aplikacijas, kad gautų darbo.

— Vis labiau aikštėn iškyla, kad Vatikanas po II Pasaulinio karo gelbėjo naciams ir fašistams pasislėpti šalyse, kuriose Romos katalikų bažnyčia turėjo valdžioje neginčijamą įtaką.

— Japonija eina Amerikos keliu. Užgirtame valstybės biudžete numato apkarpyti socialines ir švietimo programas, o kariniams reikalams išlaidas padidinti 6.55 procento.

Lotynų Amerikoje smulkūs valstiečių ūkiai sudaro 90 procentų visų ūkių ir vidutiniškai užima nuo 7 iki 17 procentų visos dirbamos žemės.

Vilnis, 1984 vasario 16

Sibire irgi nebe taip, kaip anksčiau

Paragaukite mūsų rankomis išaugintos duonutės, — kreipėsi į respublikos delegaciją partijos Omsko srities Moskalenskij rajono komiteto pirmasis sekretorius Nikolajus Žuravliovas.

Rajonas specializuojasi augalininkystėje ir gyvulininkystėje. Vasarą, kai apie 40 laipsnių karščio, ruošiant pašarus, ganiavos laikotarpiu ūkiai turi daug sunkumų. Kritulių — mažai, o iki artimiausios Irtyšiaus upės — per 100 kilometrų. Nutiestas vandentiekis negali pilnai aprūpinti gyventojų, lietinti visų pievų ir ganyklų. Pavasarį, pasak žemdirbių, iškrinta per daug kritulių, nes dažnai į rajono centrą tenka pieną vežti traktoriais K-700. Tik dviejuose rajono ūkiuose asfaltuoti keliai.

Tačiau nepaisant gamtos užgaidų per metus kiekvienas rajono ūkis išaugina ir valstybei parduoda produkcijos ne mažiau kaip už 10 milijonų rublių.

Lankėmės arčiausiai rajono centro esančiame tarybiniame ūkyje "Elita". Tikras miestelis. Kultūrinis kompleksas, du vaikų lopšeliai-darželiai, 50 vietų ligoninė, vidurinė, muzikos, profesinė technikos mokykla, prekybos paviljonas, statomas sporto kompleksas.

Prieš 9 metus ūkyje įkurta moksleivių gamybinė brigada. Jiems patikėta 2 traktoriai, kombainas, automašina ir 94 hektarai žemės. Vadovaujami mokytojų, ūkio specialistų, jie patys sodina, prižiūri ir nuima derlių. Rudenį, kai susumuojami socialistinio lenktyniavimo rezultatai, darbščiausiems moksleiviams kartu su žemdirbiais ūkio vadovai įteikia apdovanojimus. Tai didelis paskatinimas. Moksleiviai didžiuojasi, jog jie kartu su žemdirbiais kviečiami į bendrus susirinkimus.

Baigusiems vidurinę mokyklą abiturientams įteikiamas kvalifikuoto darbininko pažymėjimas. Jie iš karto gali dirbti vairuotojais, mechaninio melžimo operatoriais,

traktorininkais. Geriau besimokantys su ūkio stipendijomis siunčiami į aukštąsias mokyklas. Kas mėnesį ūkio komjaunimo organizacija su profsąjungos komitetu kontroliuoja savo stipendininkų lankomumą bei pažangumą. Pažangiems mokamas 20 rublių priedas.

Vien šiais metais mokykla paruoš per 100 kvalifikuotų darbininkų savo ūkiui ir tiek pat kaimyniniams ūkiams.

Mokykloje puikiai įrengtos darbinio mokymo klasės. Ūkis aprūpina visu reikiamu žemės ūkio inventoriu. Pačiose auditorijose moksleiviai gali susipažinti, kaip veikia įvairūs mechanizmai. Žiemą, kartą per savaitę, į mokyklą susirenka ir ūkio mechanizatoriai. Jie susipažįsta su naujausia technika, kelia kvalifikaciją. Balandžio mėnesį vyksta atestaciniai egzaminai mechanizatoriams.

Gražia tradicija tapo jaunos šeimos šventė. Ūkio vadovai jaunavedžiams įteikia naujo buto raktus, suteikia negražinamą materialinę pašalpą. Kad jauni žmonės iš pirmųjų dienų pradėtų gyventi ūkiškai, skiria karvutę ir keletą paršų.

Ūkio centras puošiasi naujomis gyvenvietėmis. Greta muzikos mokyklos, kurioje po pamokų mokosi groti įvairiais instrumentais 49 moksleiviai, statomi nauji dvibučiai namai. Šviesūs, erdvūs, su visais patogumais trijų kambarių butai laukia naujakurių. Pavasarį į gausią ūkio 130 komjaunuolių šeimą ruošiasi įsijungti dar didelis būrys jaunimo, kuris papildys mechanizatorių bei fermos darbuotojų būrį.

Sibiriečiai stato ir kuria rytdienai, gražina, puošia gyvenamuosius rajonus naujais, moderniais statiniais, kad pasilikęs kaime dirbti jaunimas turėtų puikias darbo ir buitines sąlygas, kad sąžiningai, nuosirdžiai dirbtų ir kiekvieną svečią galėtų pavaišinti savo rankomis išauginta duona.

Jonas Litvinavičius

Dar kartą apie knygas arba

"visiškai prastas biznis"

Kai kalbama apie lietuviškosios išeivijos rašytojus Jungtinėse Amerikos Valstijose — šios dvi sąvokos ("Knyga" ir "Visiškai prastas biznis") yra neatskiriamos. Išties, lietuviškos leidybos reikalai šlubuoja visomis keturiomis kojomis.

Rašytojų lietuviškoje išeivijoje vis dar nemaža. Yra gerų, yra vidutinių. Yra ir visai silpnų ar net nevertų šio įpareigojančio vardo. Ir visus juos jungia viena: vargana padėtis pasiturinčioje visuomenėje, kuri visiškai abejinga saviems rašto žmonėms, netgi ištikimai jai tarnaujantiems. Sakydamas žodį "vargana", kalbu tiek apie moralinę, dvasinę, tiek ir apie materialinę padėtį. Ji tokia, kad šios ylos maiše nebegali paslėpti netgi reakcingai nusiteikusi lietuviškoji spauda.

Štai prieš kurį laiką Clevelando "Dirvoje" pasirodė tikrai įdomus ir prasmingas laiškas. Jo autorius dejuoja dėl to, kad esą labai sunku ir varginga bei daug išlaidų reikalauja pasiųsti konkursui . . . penkias knygas:

"Rašytojo gyvenimas išeivijoje toli gražu nėra grįstas nei materialinėmis gėrybėmis, nei garbe.

Knygos išleidimas dabar yra tapęs materialinio išpareigojimo, mecenato ieškojimo, rėmėjų verbavimo maratonu".

Toliau apie konkursą: ". . . turi net po PENKIS EGZEMPLIORIUS prisiųsti draugijos pirmininkui į Chicago . . ."

Argi rašytojai rašytojų neskaityti, jų knygų neperka ir savo kolegų neremia? Jury komisija turėtų būti perskaičiusi visas knygas, susipažinusi su visais leidiniais . . . Rašytojų draugija turėtų praplėsti savo akiratį, kad jo apimtis paliestų ir tuos, kurie neieško protekcijų, draugų ir pažinčių".

Nusigyventa tiek, kad pasiųsti savo penkias knygas konkursui jau tampa netgi spaudos dėmesio reikalaujančia problema.

Kai čekagiškis klerikalų "Draugas" kiek dažniau už savo "brolius" mėgsta rašyti apie kultūrą, taigi, nori ar ne, laikas nuo laiko tenka užgriebti ir leidybos problemas. Štai kas ta tema rašoma:

"Su dideliu liūdesiu turime pakartoti visiems jau žinomą tiesą, kad mūsų knygos tiražai pastaruju metu labai sumažėjo ir nuo kelių tūkstančių nukrito iki kelių šim-

Nauja "mada"?

Pastaruju metu eteryje atsirado savotiška "nauja mada": įvairiakalbis "Amerikos balsas" ėmė dažnai kalbėti . . . apie save.

Palyginti neseniai vienas taip vadinamas "vedamasis, atspindintis Amerikos vyriausybės požiūrį", buvo skirtas "Amerikos balsui". Ir kalbėjo pats vyriausias bosas Kenneth Tammison, kurį prie mikrofono patraukė ne koks ypatingas įvykis ar pasikeitimas šio propagandos ruporo pozicijoje. Buvo eilinis, jau kelintą kartą iš eilės! — pakartotas, koks nuostabus mūsų epochos reiškiny "Amerikos balsas".

Tai jau savaime įtartina: juk pagal elementarų rinkos dėsnį pagyrų labiausiai reikalinga bloga prekė.

Tarp šios keturiasdešimt dviem pasaulio kalbomis šnekančios radijo stoties "dorybių" buvo suminėta ir tai — cituoju: "Amerikos balsas" turi būti pastovus ir patikimas bei autoritetingas žinių šaltinis", ir kad žinios — "turi būti teisingos, objektyvios ir išsamios".

Tačiau tiems, kas atidžiau seka tarptautinio eterio gyvenimą, šis gražus teorinis teiginys negali nesukelti šypsenos.

Kas jau kas, o "Amerikos balsas" gerai moka parinkti tik tokias žinias, kurios atitinka pagrindinį jo uždavinį: šlovinti — tiesiogiai ar ne — visa, kas "Made in USA", ir peikti, kas pasiekiami ar padaroma socialistinėse šalyse, visų pirma — Tarybų Sąjungoje.

Čia puikiai pasitarnauja ne deklaruojamas žinių išsamumas, o labai rūpestingas kai ko nutylėjimas, kai ko beribis išpūtimas.

Paklauskim: "Amerikos balsas" turi atstovauti Amerikai, o ne vienai kokiai nors Amerikos visuomenės daliai . . .

Mes esame įvairių kilmų ir pažiūrų žmonės, todėl nėra vieno Amerikos balso. Yra daugelis Amerikos balsų.

Mūsų programoje jūs negirdėsite tik vieną pažiūrą, bet Amerikos balsus, kalbančius viso spektro vardu".

Ir taip toliau, ir panašiai. Pasiklausius šių gražių, deju, nuotikrovės labai nutolusių samprotavimų, negalima nepastebėti: radijo stotis nutyli vieną pagrindinių savo bruožų — veidmainiškumą. O jo pavyzdžių — daugybe, neišskiriant

tu . . . Šiandien lietuviška knyga leidžiama nebe skaitytojui pirkėjai, bet arba mecenatui arba patys autoriai".

Gana žinomas tautosakininkas, šiaip jau didelis Vakarų gyvenimo būdo gerbėjas, gyvenęs Valstijose ir čia mėginantis leisti tautosakinę seriją, buvo paklaustas: ar daug jam padėjo "savių"?

Štai ką jis pasakė: "Nedaug. Svetimi dažnai parodo daugiau susidomėjimo ir realios paramos, negu saviškiai. Tik liaudis nuosirdžiai bendradarbiavo. Inteligentija daugiausiai liko abejinga.

Iš pradžių tos serijos buvo spausdinama tūkstantis egzempliorių, paskui nukrito iki 700 ir 500 egzempliorių, o paskutinių dviejų tomelių išleista tik po 300 egzempliorių. Ir tie patys dar nėra visai išplatinti.

Visiškai prastas biznis". Ir, matyt, tas biznis dar pras-tės . . . V. M.

ir lietuvių kalba.

Iš ko jos susideda?

Nemažą dalį užima paskvilinės medžiagos apie tariamą "tikinčiųjų persekiojimą" Lietuvoje. Ši, atsi-prašant, "žurnalistine" medžiaga imta iš reakcinės emigracijos spaudos, kuriai, aiškiai norint priduoti svorį, begėdiškai lipdoma "užsienio spaudos" etiketė. "Amerikos balsas" taip pat labai mėgsta auklėti Tarybų Lietuvos jaunimą. Jam skiriamos laidos, kupinos jėzuitiškumo, pigaus davatkiškumo, ob-skurantizmo . . .

Ką visa tai turi bendro su oficialiai deklaruojamu "Amerikos balso" objektyvumu ir siekiu skleisti tik teisingą informaciją?

Laidas, skirtas Tarybų Lietuvai, ruošia ne šališki profesionalūs žurnalistai, bet lietuvių kilmės asmenys, kurie neapykantą dabartinei Lietuvai ir jos žmonėms yra padarę savo profesija. Ne taip jau retai prie mikrofonų kviečiami savo krašto išdavikai. Argi jie gali kalbėti objektyviai?!

"Amerikos balso" radijo laidose daug vietos skiriama ir lietuviškajai imigracijai. Tačiau jokių būdu neperteikiamas "visas spektras" apie kurį buvo taip gražiai (vėlgi) deklaruojama. Paprastai pasakojama tik apie kraštutinai dešiniųjų reakcinių organizacijų veiklą, jų paskirus veikėjus, antitarybines akcijas. O juk lietuviškąją emigraciją šioje šalyje sudaro toli gražu ne tik reakcionieriai, tačiau kitų grupuočių žmonės, jų nuomonei "Amerikos balsas" (tas "objektyvusis" balsas) niekada nėra skyręs savo informacinio dėmesio.

Ta proga dar kartą norisi priminti: prieš kiek laiko misteris K. Tamlinsonas Philadelphiaje susitiko su grupele kraštutinių lietuviškos kilmės reakcionierių.

Ir tai buvo neatsitiktina. Dar dirbdamas "Readers Digest" redaktoriumi, jis rimtai bendravo su tais žmonėmis, suruošdamas antitarybines "sensacijas" lietuviška tematika.

Ir dabar lietuviškieji reakcionieriai "VOA" direktorių sutiko kaip savą.

Kaip matyti iš aprašymo, paskelbto Čikagos "Drauge", vyko atviras pokalbis, kurio metu Mr. Tamlinson buvo užduotas ir toks klausimas: "Ar nevertėtų Sovietų Sąjungai skaldyti iš vidaus, žadinant . . . tautų patriotizmą, atskleidžiant jų istoriją, religiją, papročius".

Nieko sau "objektyvumas", nekaltos "informacijos" skleidimas, ar ne? J. L.

Trumpai

— Nors Martin Luther King Jr. gimtadienis nacionaline švente taps 1986 metais, bet plačiai jau šiomet buvo minima sausio 15 d. Daug kur šalyje vyko mitingai, eitynės, netgi kai kurios biznio įstaigos buvo uždarytos, daug kur neveikė mokyklos.

— Salvadora Romos katalikų bažnyčia pasmerkė Kissingerio komisijos siūlymus, kad dar labiau reikia ginkluoti reakcinis Salvadora režimas. Girdi, Salvadora problemai reikalingas ne karo planas, o taikos planas.

— Anglijos liaudžiai užlaikyti karališka šeima Buckingham rūmuose per metus kaštuoja \$7.5 milijono.

TAIKOS POLITIKOS PASTOVUMAS

Lietuvos žmonės vieningai pritaria Tarybų valstybės vadovo Juri-jaus Andropovo Pareiškimui ryšium su pradėtu Vakarų Europoje Amerikos raketų dislokavimu. Vilnietis Jonas Davidonis "Tiesos" dienraščio redakcijai parašė: "Jau ne vieną dešimtmetį dirbu statybose. Su savo darbo draugais pastačiau ne vieną daugiaaukštį gyvenamąjį namą. Tad mums, taikios profesijos darbininkams, labai skaudu, kad misteriai už Atlanto kėsina į mūsų sukurta grožį, grasina sunaikinti tai, ką mes pastatėme."

Toliau rašo taip: "Tarybų Sąjungos vadovybės priemonės užtikrina, kad niekas nesunaikintų to, ką mūsų rankos sukūrė. Viskas bus apginta, išsaugota."

Iš kur toks nepalenkiamas optimizmas? O gal Jonas Davidonis — vienišas su savo tikėjimu? Aišku, ne. Panašūs laiški plaukia į visas redakcijas. Dalykas tas, kad Lietuvos žmonės niekada neabejojo Tarybų Sąjungos užsienio politikos geranoriškumu, o šarvuotas Tarybų valstybės kumštis niekada nesiekė toliau, negu reikia nubausti agresorių.

Apie tai aiškiai pasakyta ir Juri-jaus Andropovo Pareiškime: "Jeigu JAV ir kitos NATO šalys parodys, kad jos pasirengusios atkurti padėtį, buvusią iki pradėdant dislokuoti Europoje Amerikos vidutinio nuotolio raketas, Tarybų Sąjunga taip pat bus pasirengusi tai padaryti".

TSRS geranoriškos, nuoseklios užsienio politikos naudą yra patyrusi ne kartą Lietuva. Pavyzdžiui, 1920 m. liepos 12 d. Lietuvos ir Tarybų Rusijos Taikos sutartis. Tai pirmas ir vienas iš nedaugelio tarptautinių teisinių aktų, kur buržuazinės Lietuvos teisės buvo pripažintos taip plačiai. Be 3 mln. aukso rublių negražinamos paskolos Lietuvai (beje, Lietuvos minis-

teriai už tuos pinigus skubiai prisi-pirko ginklų ir karinės amunicijos), Lietuvai daugeliui metų buvo iš-skirta miško tarybinėje teritorijoje, kitų materialinių vertybių, su-gražinti net carinės Rusijos armijos išvežti bažnyčių varpai. Priminsi-me, kad Vakarų valstybės tikrai už-pustrečių metų — ir tai ne visos — pripažino Lietuvą juridiškai. 1926 metų nepuolimo ir 1939 metų su-tartis dėl Vilniaus grąžinimo pratė-sė taikingą TSRS politiką Lietuvos atžvilgiu. Įdomu tai, kad Lietuvos pramonikai, prekybininkai irgi daugiau pasitikėjo didžiuoju Rytų kaimynu, negu Vakarais. Štai 1926 metais Prekybos departamentas atvirai informavo vyriausybę apie tai, kad Lietuvos alaus daryklos, malūnai, odų fabrikai, degtukų fabrikų sąjunga, muilo, gelumbės ir kiti fabrikai prarado natūralius gamybos ir rinkos ryšius Rusijoje ir faktiškai didesnė Lietuvos pramonės dalis merdi, nyksta, arba visiškai sunyko . . . Lietuvos verslininkai reikalavo sumažinti muitą tarybinėms žaliavoms, sumažinti Lietuvos įmonių eksportui į TSRS pelno mokestį, nustatyti telefono ryšį su Maskva ir Leningradu papigintu tarifu . . .

Tai, mieli skaitytojai, ne jokia "komunistinė" propaganda, bet archyviniai faktai, rodantys, kiek daug reikšmės santykiams su Tarybų Sąjunga skyrė buržuazinės Lietuvos veikėjai.

Sveikai mąstančių buržuazinių veikėjų buvo visada; jų yra ir šiandien — Amerikoje, Vakarų Europoje. Draugauti ir prekiauti su Tarybų Sąjunga visais laikais buvo naudinga. Todėl turime ir šiandien daug vilties, kad Tarybų valstybės vadovo Juri-jaus Andropovo Pareiškimas atvėsins kai kurių Vakarų politikų galvas ir taikaus bendradarbiavimo naudą pajusime vėl.

L.V.

SNO apie pasaulio gyventojus

Sio amžiaus pabaigoje tik maždaug pusė, besivystančių šalių galės išmaitinti savo gyventojus, todėl gyventojų prieaugio jose sumažinimas yra vienas svarbiausių dabarties uždavinių — tokią išvadą padarė specialus SNO demografinis fondas savo pranešime "Pasaulio gyventojų padėtis 1983 metais".

Šiuo metu kiekviena besivystančių šalių moteris vidutiniškai augina penkis vaikus, o išsivysčiusiose valstybėse — vieną, du vaikus. Kai pirmosios grupės šalių šis rodiklis susilygins su antrosios, bendras gyventojų skaičius Žemėje nustos augti. SNO demografinis fondas nurodo, kad vidutinis šeimos narių skaičius pasaulyje nuolat mažėja. Jeigu taip bus ir toliau, pažymima pranešime, planetos gyventojų skaičius nusistovės 2095-aisiais metais, kai Žemėje gyvens 10,2 milijardo žmonių.

Klausimas, kaip išlaikyti šią tendenciją besivystančiose šalyse, bus vienas pagrindinių šiais metais Meksikoje įvyksiančioje pasaulinėje demografų konferencijoje. Specialistai mano, kad visų pirma šiose šalyse reikia sumažinti vaikų mirtingumą: dažnai tėvai nori turėti daugiau vaikų, būdami įsitikinę, kad ne visi jie išgyvens.

SNO pranešime taip pat analizuojami tarptautinės ir nacionalinės

gyventojų migracijos klausimai. Daug ekonominių ir socialinių problemų iškelia nepalaujamai augantis miestų gyventojų skaičius. Sio amžiaus pabaigoje ir besivystančiose šalyse bus 45 miestai, kuriuose gyvens daugiau kaip po 5 milijonus žmonių.

Didelė dalis pasaulinės darbo jėgos šiuo metu — žmonės, besikilnojantys iš vienos šalies į kitą (ieškant pragyvenimo šaltinio). Jiems dažniausiai tenka pats sunkiausias ir blogiausias apmokamas darbas. Dabar tokių darbininkų daugiau kaip 20 milijonų. Didelė dalis emigrantų pereina valstybinės sienas nelegaliai. Manoma, kad vien JAV ir Kanadoje gyvena 4 — 5 milijonai nelegalių imigrantų. Labai sparčiais tempais vyksta imigracija į turtingas nafta Artimųjų Rytų šalis. Jungtiniuose Arabų Emiratuose, pavyzdžiui, tik 24 procentai gyventojų gimę šioje šalyje. SNO pranešime pažymima, kad pigios darbo jėgos migracija — tai iš esmės neturtingųjų šalių ekonominė parama išsivysčiusiems. Pavyzdžiui, Pakistanas dėl to kasmet netenka beveik pusės šalies medicinos institutų absolventų. Iš Indijos kiekvienais metais išvažiuoja apie 30 procentų baigusiu inžinerinius institutus specialistų. "Protų nutekėjimas" daro didžiulę žalą ir taip šlubuojančiai besivystančių šalių ekonomikai.

A. Gidas

KAS SKIRIA . . .

Tiek šioje šalyje, tiek, sakysime, Kanadoje ar Australijoje gyvenanti mūsų išeivijos dalis (ar bereikia sakyti: ta, kuri įprastai vadinama "dipukine?") labai mėgsta pabrėžti, kuo jie skiriasi nuo Lietuvoje gyvenančių šiaip sau tautiečių ir netgi artimų giminaičių.

Visų pirma, be abejo, establišmentu, į kurio sąvoką būtinai įeina geresnis ar blogesnis namukas, senesnis ar naujesnis "kariukas". Bet bėda, kad ir dabartinėje Lietuvoje tuo visiškai nieko nebeužtenka. Paskui — visokios teisės ir laisvės. Na, kad ir teisė neturėti darbo — štai to Lietuvoje tikrai niekas nesupranta. Teisė senatvėje likti vienam. Laisvė — jei neturi storos (ir netgi labai storos!) piniginės lėšos. Teisė prižiūrėti visus tuos skirtumus nuo dabartinės Lietuvos žmonių, kuriais mėgsta didžiuotis tam tikra išeivijos dalis — beje, būtinai dar reikia paminėti ir labai savotišką kalbą . . .

Tačiau ne kas kitas, o kaip tik ši išeivijos dalis, teisingiau, jos raštininkai staiga ėmė ir surado, kad juos su Lietuva, su gimtinėje gyvenančiais žmonėmis sieja labai daug kas.

Tą padarė Kanados torontiškiai "Tėviškės žiburiai". Nesuilaikau nepacitavęs keletos eilučių iš šio laikraščio. Jos skamba štai taip: ". . . Atlanto vandenynas platus, bet jis neperskiria tautos pusiau. Abiejose jos pusėse gyvena ta pati lietuvių tauta su tais pačiais esminiais rūpesčiais . . . Susidaro gana gyvas ryšys su savaisiais Lietuvoje ir įgalina tautą išlikti esminėje vienybėje".

Matyt, bus pats laikas sustoti ir žvilgtelti: iš kur tas vienybės troškulis ir kur trykšta tas šaltinis, kuris geba šį troškulį patenkinti?

Pasirodo, tai ne kokie nors kasdieniai įvykiai ar dideli darbai, kuriuos atlieka Lietuvos žmonės.

Anot "Tėviškės žiburii" — "Dramatiški įvykiai Lietuvoje jaudina išeiviją. Jei ten įvyksta kas nors sukrečiančio, sujunda visa išeivija laisvajame pasaulyje". Pats laikas pažvelgti: kokie gi dramatiški įvykiai sujungia išsiskyrusią Atlantą ir sujungia vaduotojiškas kanadiečių širdis?

Ogi paprasčiausias teismas Vil-

niuje, kur pelnyta bausme buvo nubaustas klerikalas ekstremistas, profesionalus ilgametis antitarybininkas, varęs ilgą laiką veiklą — A. Svarinskas. Daugumos Lietuvos žmonių nuomone, jis buvo teistas aiškiai perėlai, valdžia parodė tikrai didelę kantrybę, kuria buvo išūliai ir begėdiškai piktraudžiaujama. Taigi, Lietuvos žmonių daugumos šis įvykis tikrai nevienija su žiburiečiais Kanadoje ir jų bendraminčiais.

Tie patys "Tėviškės žiburiai", savaip kartodami vis tą pačią melodiją, kuri skamba visais antitarybinio orkestro instrumentais, rašo:

"Svarinskas buvo nubaustas už tai, kad uoliai tarnavo žmonėms, atvirai skelbė dievo žodį, gynė tikėjimą nuo persekiojimų".

"Tėviškės žiburiai" kažkaip kukliai nenori pripažinti elementarios logikos ir paklausti: o kaip su kitais Lietuvos kunigais? Kodėl jie laisvi? Kodėl jų niekas nebaudžia ir nepersiekioja? Yra tu paprasti atsakymai: arba tie kunigai neatlieka sąvo pareigų, netarnauja žmonėms (kaip to teoriškai reikalauja jų darbo taisyklės), arba tai, kad baudimas už dievo žodžio skleidimą yra nesąmonė?

Be abejo, teisingas antrasis atsakymas, ir tą puikiai žino "Tėviškės žiburiai" bei visi jų bendraminčiai. Jie puikiai žino, kad tarybiniai įstatymai, Konstitucija leidžia praktikuoti religiją, atlikti apeigas, veikti dvasininkams, jei tai nepažeidžia įstatymų. Beje, taip yra visose šalyse.

Puikiai žinoma, kad minėto A. Svarinsko veikla iš esmės su religija bendro turėjo tik tiek, jog ji buvo vykdoma apsilvilkus sutana (kurtais), iš sakyklos ar šventoriaus: tai buvo ardomoji veikla, turėjusi aiškų tikslą kenkti esamai santvarkai, ją griauti.

Visa tai, aišku, Svarinską gali vienyti ir jungti su "Tėviškės žiburiais" (bei į juos panašiais). Bet ką tai bendro turi su visa lietuvių tauta ir visa emigracija?!

Be jokios abejonės: dorus išeivius su savo tauta sieja normalūs, geryšiai — to pavyzdžių kiek tik nori, ir tą galima pasakyti apie įvairių laikų emigraciją. Tačiau tik ne tą, kurios idėjos gina tautinės vienybės iki alpulio ištroškę "Tėviškės žiburiai" V. M.

KVPAPAI IR ŽMONĖS

Amerikiečių mokslininkai tvirtina, kad įvairūs kvapai skirtingai veikia žmonių jausmus ir emocijas. Jie 15 metų tyrinėjo 5000 žmonių nuo 7 iki 75 metų amžiaus. Jie buvo stebimi po 1 — 8 valandas per parą. Bandymams buvo panaudota 260 įvairių aerolinių kvapų. Apibendrinus rezultatus, mokslininkai priėjo išvadą, kad jautrumas kvapams yra grynai individualus ir keičiasi su žmogaus amžiumi. Pati jautriausia uoslė — vaikų brendimo laikotarpiu iki 15 metų ir senesnių žmonių — per 60 metų amžiaus. Uoslės jautrumas stiprėja nėštumo ir kūdikio maitinimo metu, sergant inkstų ligomis, migrena.

Žmonės skirtingai reaguoja į patį kvapą. Tačiau nežiūrint to, galima kalbėti apie tipiškas reakcijas didesnėms žmonių grupėms. Pavyzdžiui, vaikai, jaunimas iki 35 metų amžiaus, ypač moterys geriau perneša dervos, žydinčių liepų, šviežios tešlos, sauso šieno ir medaus kvapus. Vyrai "palankūs" dezinfek-

ciniams preparatams.

Beveik 80 iš 100 tiriamųjų nukrypavo į malonius prisiminimus, užuodę spygliuotų miško, šviežio obuolių, jūros druskos ir jūros žolių kvapą, o pelėsių, drėgmės, katės ir pelės šlapimo kvapas sukeldavo prislėgtą nuotaiką, susierzinimą, kartais ir galvos skausmą.

O gėlių kvapai? Našlaitės ir narcizai daugumą veikia melancholiškai. Jazminai — raminantys, atpalaiduoja įtampą, tuo tarpu orchidėjų aromatas apsvaigina, sužadina jausmus. Rožių ir šilajū kvapai skatina norą gyventi. Panašiai veikia braškių, apelsinų, citrinų kvapai.

Tyrimai įrodė, kad blogiausiai priimami benzino, tepalų, fotografijos reagentų, kai kurių skalbimo preparatų kvapai. Daugumai šie kvapai sukelia blogą nuotaiką, nervingumą, rūstumo ir maištingumo jausmus.

Iš bulgarų spaudos paruošė M. B.

Vilnis; 1984 vasario 16

VAINIKAS DONELAIČIUI

Erikas Varnas. K. Donelaitis tarp savo herojų.

Si sausio 1-oji — lietuvių grožinės literatūros pradininko Kristijono Donelaičio gimimo 270-ųjų metinių diena. Vartinės žiemų ir vasarų mus skiria nuo jo gyvento laikotarpio, nuo jo kūrybinio įkvėpimo akimirkų, išsiliejusių poemos "Metai" ar pasakėčių, eilėraščių posmais. Nebe vieną ir nebe porą dešimtmečių būrų dainiaus hegza-metrai lanko daugelio tautų skaitytojus — talentingų vertėjų dėka jo kūriniai arba jų ištraukos seniai peržengė savo krašto sienas, yra išspausdinti rusų ir ukrainiečių, latvių ir estų, baltarusių ir azerbaidžaniečių, gruzinų ir vokiečių, čekų ir lenkų, vengrų ir rumunų, anglų ir italų, lotynų ir japonų bei kitomis kalbomis.

Nemarus K. Donelaičio meninis žodis. Tūkstantiniai knygų tiražai, pakartotinės laidos... Šio autoriaus kūrinių vaizdus bei herojus šiandien matome ir dailininkų darbuose ar teatro scenoje, televizijos ekrane, jų motyvais rašoma muzika, skamba naujos poemos, dainos. Dabarties menininkų vaizduotė taip pat žadina ir pats K. Donelaitis bei jo epocha.

— Įvairių Kristijono Donelaičio

sukakčių, o kartais ir paprasčiausiomis progomis klausiamo savęs: kuo mums, dailininkams, jis brangus, nekalbant jau apie "Metus" ir apskritai visą inašą į literatūrą? — dalijasi mintimis vilnietis Erikas Varnas. — Manau, kad kiekvienam mūsų jis paliko ne tik neišsemiamą kūrybos šaltinį, bet ir visraktį ir smarkiai išaugusių poreikių margo švietelio širdį...

Savo donelaitianą E. Varnas pradėjo nuo piešinių ir medalių. Vėliau, kai archeologas V. Urbonavičius pagal K. Donelaičio palaikus atkūrė autentišką poeto veidą, tai turėjo įtakos atsirasti naujiems šio, ir ne tik šio, dailininko darbams.

Remdamasis mokslininko tyrinėjimais, E. Varnas nupildė K. Donelaičio portretą "Etiudas iš natūros" po kiek laiko rado nuolatine vietą mūsų literatūros pradininko memorialiniame muziejuje Kaliningrado srities Čistyje Prudy gyvenvietėje.

Viename E. Varno piešinių regime K. Donelaitį, apsuptą savo garsiosios poemos personažų. Dabar dailininkas ketina pagal šį piešinį iš akmens iškalti goreljefą.

Leonas Brazulius

Pradėtas naujas sezonas

[Papasakojo Juozas Domarkas — orkestro meno vadovas ir vyriausias dirigentas].

— Praėjęs koncertinis sezonas buvo reikšmingas gastrolėmis. Grojome Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, Maskvoje...

Įsiminė bendri orkestro solistų, Kauno valstybinio choro koncertai Vakarų Sibiro miestuose — Tomске, Novosibirske, Omske, Kurgane. Vežėme V. A. Mocarto, L. van Bethoveno, K. Orfo, A. Honegerio kūrinius.

Po gastrolių Sibiro miestuose koncertavome Maskvoje. Groti Maskvos P. Čaikovskio konservatorijos didžiojoje salėje — garbė. Čia pasirodo žymiausi šalies ir užsienio

Vilnis, 1994 vasario 16

atlikėjai. Šįsyk ypač daug plojimų susilaukėme atlikę K. Orfo kantatas "Karmine burana" ir "Afroditės triumfas".

Jau penkeri metai orkestras dirba pilna sudėtimi (101 muzikantas). Daugelis jų yra sukaupe solidžią kūrybinę patirtį. Turime gabaus jaunimo, sąjunginių konkursų laureatų.

Šį sezoną orkestro dirigentu pradėjo dirbti G. Rinkevičius. Jis pavasarį baigė Leningrado konservatoriją. Naujų programų paruošė dirigentė M. Dvarionaitė.

Su dideliu pasisekimu neseniai praėjo koncertas, kurio programą paruošė dirigentas S. Sondeckis, pasirinkęs klasikinę muziką: L. van

P. Bugailiškis būtų šimto metų

Lietuvių kultūros arimuose Peliksui Bugailiškui tenka dideli ir gražūs plotai, ir jam, ir jo padėjėjams, kuriuose taip gražiai mokėjo telkti, auklėti, paakinti.

Gimė Peliksas Bugailiškis 1883 m. gruodžio 30 d. Juodžiūnų kaime (Kupiškio raj.), smulkių ūkininkų bei kaimo amatininkų šeimoje.

Pirmąsias visuomeninio darbo pamokas jis gavo mokydamasis Liepojos gimnazijoje, J. Biliūno ir jo organizuoto savišvietos būrelio globojamas. Būrelio kryptis — švietėjiška su antiklerikaliniu atspalviu. Ypač didelis dėmesys buvo skiriamas socialiniams mokslams, darvinizmui, istorijai.

Baigęs Liepojos gimnaziją, P. Bugailiškis mokėsi Peterburgo universiteto teisės fakultete ir aktyviai dalyvavo Peterburgo lietuvių studentų slaptoje kultūrinėje veikloje, ėmė bendradarbiauti lietuviškoje spaudoje. Pirmąsias pamokas jam davė J. Jablonskis ir V. Mickevičius-Kapsukas.

P. Bugailiškis buvo vienas iš "Lietuviškų knygelių draugijos" organizatorių, surinkinėjo ir siuntinėjo mažas bibliotekėles kaimui.

Už dalyvavimą 1905-1907 m. revoliucijoje jis buvo kalinimas Vilniaus Lukiškių ir Peterburgo kalėjimuose.

Baigęs universitetą, 1909 m. P. Bugailiškis atvyko dirbti į Šiaulius. Regėdamas didelę svietiejiškos veiklos dirvą, ėmėsi organizacinio darbo. Netrukus tapo scenos, muzikos ir dainos draugijos "Varpas"

PELIKAS BUGAILIŠKIS

atsakinguoju sekretoriumi. Diena po dienos P. Bugailiškio darbų apimtis augo. Drauge su kitais rūpinosi gauti leidimą lietuviškam laikraščiu Šiauliuose. organizavo knygų leidimo bendrovę "Sietynas", taip pat įsteigė ir redagavo "Sietyno" žurnalą. Beje, jis per visą savo gyvenimą yra redagavęs vienuolika leidinių: buvo "Skardo" ir "Žarijos" priedo "Dūmos darbai" redaktorius, "Darbo balso" techniškas redaktorius, "Kultūros" žurnalo faktiškas redaktorius, "Šiaulių

Bethoveno Antrąją simfoniją ir J. Bramso Koncertą smuikui ir orkestrui. Solistu pakvietė jauną leningradietį smuikininką S. Stadlerį.

Su mūsų orkestru šį sezoną žada koncertuoti pasaulinio garso smuikininkas iš Maskvos V. Tretjakovas, kuris atliks B. Bartoko Koncertą smuikui ir orkestrui.

Orkestro repertuaras nebūtų pilnas be mūsų respublikos kompozitorių kūrybos. Jai skirsime daugiau dėmesio, rengsime autorinius kompozitorių kūrybos vakarus. Pirmasis toks koncertas kuris įvyks gruodžio mėnesį, skirtas O. Balakausko kūrybai.

L. Koresp.

metraščio" ir "Gimtojo krašto" atsakingasis redaktorius ir t. t. Jis parašė bei išvertė daug populiarių knygų, vadovėlių. Pirmojo pasaulinio karo metais buvo karo pabėgėliams šelpiti komiteto narys, organizavo prie mokyklų maitinimo punktus, buvo vienas iš veikliausių steigėjų ar rėmėjų įvairių labdarinių draugijų — "Žiburėlio" moksleivių šelpimo draugijos, "Lopšelio" labdaros draugijos, "Skalsos" kooperatyvinės valgyklos. Rėšė straipsnius muziejų, bibliotekų, kultūros paminklų apsaugos, savi-veiklinės scenos, kraštotyros ir panašiais klausimais. Drauge su kitais pažangiais inteligentais subūrė kooperatinę knygų leidimo ir kultūros darbo bendrovę "Kultūra", kuriai vadovavo. Ši bendrovė, be vadovėlių ir knygų, leido mokslo populiarinimo žurnalą "Kultūra".

Po 1926 m. fašistinio perversmo ėmus persekioti ir varžyti "Kultūros" bendrovės veiklą, pakibus grėsmei žurnalą uždaryti, P. Bugailiškis ėmėsi manevrų: žurnalas buvo perduotas leisti Kultūros švietimo draugijai, o pats P. Bugailiškis ėmėsi kraštotyros. Jis — vienas "Aušros" muziejaus bei Šiaulių kraštotyros draugijos steigėjų. "Aušros" muziejus, kartais turėdamas vieną, o kartais ir nė vieno etatinio darbuotojo, P. Bugailiškio iniciatyva sutelkė gausius ir vertingus fondus. Dar prieš karą juo susidomėjo TSRS, Švedijos ir kitų šalių mokslininkai. Ir žurnalas, ir bendrovė buvo pažangaus, anti-fašistinio nusistatymo, skleidė materialistinę pasaulėžiūrą. Abi "Kultūros" buvo sutelkusios žymias Lietuvos mokslo ir literatūros pajėgas — V. Cepinskį, J. Elizoną, P. Slavėną, V. Ruokį, Vaižgantą, P. Tarasenką, K. Korsaką ir kt.

P. Bugailiškis įėjo į kultūros istoriją svariais kraštotyros darbais. Tiek "Šiaulių metraštyje", tiek "Gimtajame krašte", kur dalyvavo arti 100 autorių, buvo paskelbta vertingos kraštotyros medžiagos. Hitlerinės okupacijos metais jis sugebėjo išgelbėti "Aušros" muziejaus fondus, juose esančius meno kūrinius, dokumentus.

Tuoju po Didžiojo Tėvynės karo P. Bugailiškis buvo LTSR Mokslo Akademijos Etnologijos, vėliau Istorijos instituto bei "Aušros" muziejaus direktoriumi, užėmė kitas pareigas, vėliau dirbo LTSR knygų rūmuose, parašė daug atsiminimų.

Feliksas Bugailiškis — tikras metraštininkas, didelės erudicijos švietėjas ir organizatorius. Jo nuveikti darbai yra suvaidinę teigiamą vaidmenį kovojant su klerikaliniu tamsybiškumu, skleidžiant ir stiprinant Lietuvoje materialistinę pasaulėžiūrą. M. Macijauskienė

J. KAROSUI ATMINTI...

Kompozitorių miestelyje Vilniuje suskambo kanklės, nusidriekė tautinės juostos, rankose suzydėjo gėlės. Atidengiama memorialinė lenta prie namo Birutės gatvėje. Viršum penklinės įrėžtos raidės skelbia: "Siame name 1965-1981 metais gyveno Lietuvos TSR liaudies artistas, kompozitorius, profesorius Juozas Karosas".

J. Karosas gimė 1890 metais Anykščių rajone. Nuo 1921 metų studijavo Rygos konservatorijoje, vėliau ten vadovavo chorams, dirgavo, dirbo pedagoginį darbą Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje. Ketvirtį amžiaus gyveno, dirbo ir kūrė Vilniuje.

Mineralų karalystėje

1781 m. į Vilnių atsikėlė žinomas prancūzų gamtininkas Ž. E. Žiliberas ir pradėjo profesoriauti universitete. Su savimi mokslininkas atsivežė augalų bei mineralų kolekciją. Ji įgalino įsteigti mineralogijos kabinetą...

Dažnas, dirbęs Vilniaus universitete ir turėjęs mineralų kolekciją, dovanodavo ją būsimam muziejui arba Universitetas ją nupirkdavo iš savininko. Iki Universiteto uždarymo 1832 metais kolekcija buvo nemaža. Ji atiteko Vilniaus medicinos-chirurgijos akademijai. 1842 metais kolekcija buvo išskirstyta carinės Rusijos aukštosioms mokykloms.

Lenkų laikais veikusiame Vilniaus universitete geologinio profilio katedros taip pat turėjo mineralų ir uolienų rinkinius, buvo rengiamas Gamtos muziejus.

1939 metais Kauno universitete kuriamas geologijos muziejus su paleontologijos, petrografijos, istorinės geologijos ir Lietuvos geologijos skyriais. Čia daug dirbo profesoriai M. Kaveckis ir J. Dalinkevičius. 1940 metais gamtos-matematikos fakultetas kartu su muziejumi perkeliama į Vilnių. 1941-1944-aisiais, vokiečių okupacijos metais buvo prarasta apie 75 procentai geologijos-mineralogijos kolekcijos eksponatų.

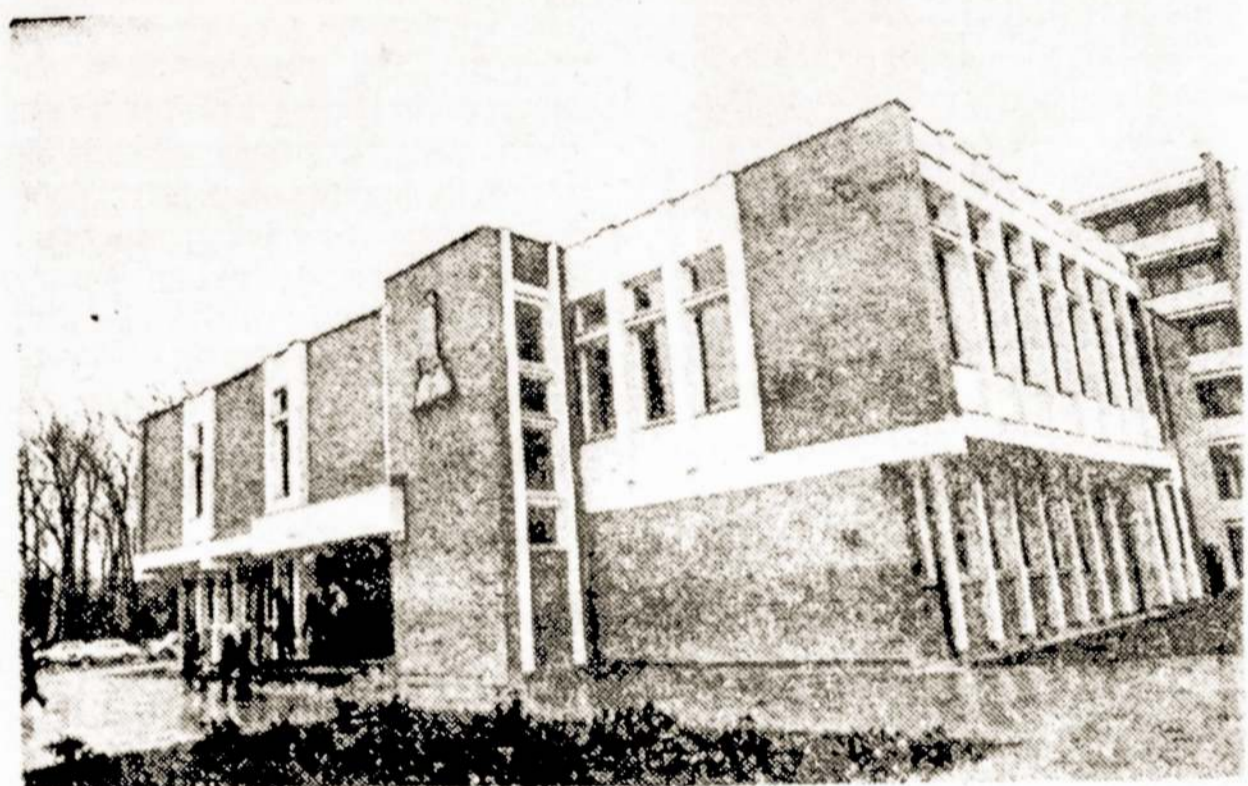
Dabartinis Universiteto Geologijos-mineralogijos muziejus buvo įkurtas iš likusių ir vėliau sukauptų kolekcijų iš visos Tarybų Sąjungos. Muziejus turi daugiau kaip 10000 idomių ir retų eksponatų: įvairių mineralų, uolienų, fosilijų bei kitų gamtos idomybių. Ekspoziciją sudaro 3 dideli skyriai: Paleontologijos, Metrografijos ir litologijos ir Mineralogijos. Šio skyriaus eksponatai rodomi pagal jų cheminę klasifikaciją. Atskira vitrina skirta meteoritams, nukritusiems Lietuvos teritorijoje. Tarp jų — Androniški ir Žemaitkiemio akmeniniai krituliai, labai senas meteoritas — nuo Pabradės.

Eksponuojami taip pat ir metaliniai meteoritai.

Mineralų bei uolienų karalystėje ypač mieliai lankoma Universiteto studentų — jiems ekspozicija yra mokymo šaltinis. Dažni svečiai moksleiviai, turistai, geologijos tyrinėtojai. Muziejus sulaukia svečių iš kitų respublikų ir užsienio aukštųjų mokyklų.

Labai plati ir muziejaus eksponatų geografija. Ji siekia daugybę viso pasaulio šalių — Angija, Šveicarija, JAV. Nedaug kur galima išvysti tokį gamtos turtų lobyną, kaip senajame Vilniaus universitete.

J. A.

Kapsuko miesto centrinės bibliotekos patalpos dvigubai padidėjo, pastačius naują priestatą. Dabar bibliotekoje yra daugiau kaip 80 tūkstančių knygų, įvairių periodinių leidinių. Naujose patalpose įsikūrė abonemento skyrius, trys skaityklos — meno ir muzikos, specialistų ir periodikos. Įrengta parodų salė, kurioje eksponuojami dailės kūriniai.

Nuotraukoje: **Naujasis Kapsuko bibliotekos priestatas.**

A. Sabaliausko nuotrauka

VILNIAUS KLINIKINĖ LIGONINĖ

Vilniaus miesto klinikinė ligoninė per 25 gyvavimo metus tapo stambiu gydymo ir medicinos mokslo centru, kuriame veikia apie 50 įvairaus profilio skyrių. Čia bazuojasi ir Vilniaus universiteto medicinos fakulteto katedros. Klinikoje, turinčioje daugiau kaip 1,000 lovų, savo sveikata kasmet atstato 27 tūkstančiai žmonių. Devyniolikoje operacinių per metus atliekama 11 tūkstančių operacijų. Visoje šalyje Vilniaus klinikinė ligoninė garsina kardiologų, transplantologų darbai. Ligoninėje įsteigtas ir res-

publikinis 120 lovų kraujagyslių patologijos centras. Kuriamas toksikologinis skyrius, kur ligoniai bus gydomi barokamerose, jų sveikata seks monitoriai.

Neseniai atšventė įkurtuves didžiausia Pabaltijje suaugusių poliklinika, o štai kitoje teritorijos pusėje jau kyla naujos vaikų poliklinikos sienos. Čia bus ir plaukymo baseinas naujagimiams. Numatyta taip pat pastatyti dideli moterų konsultacijos korpusą, patologos atominį centrą.

ŠIAULIUOSE ĮVYKO GĖLIŲ ARANŽUOTOJŲ KONKURSAS

Dvidešimt šešios dalyvės iš Lietuvos septynių didžiausių miestų bei Anykščių, Joniškio, Jurbarko ir Mažeikių rajonų vertinimo komisijai pirmiausia parodė tai, ką namuose sugalvojo ir iš savo atvežtų gėlių padarė. Už šiuos darbus daugiausia balų gavo Panevėžio apželdinimo tresto darbuotojos Dalia Jurkėnaitė ir Ona Adomavičienė, Vilniaus dekoratyvinių augalų tarybinio ūkio atstovė Milda Janutėnaitė, kurios puokštė "Tau, mamyte" pelnė ir specialų prizą.

Gėlės — tai dėmesio, pagarbos ir padėkos ženklas kitam žmogui, tai grožis mūsų pačių namuose ir darbe. Per konkursą matėme daug gerų puokščių, kurias gali dovanoti įvairiomis progomis: VESTUVIŲ dienai, per garbingą jubiliejų, pagerbti darbo pirmūną, kovą veteraną. Gėlių kalba konkurso dalyvės pažymėjo ne vieną reikšmingą datą. Vilniėtė E. Sušinskienė kompoziciją pavadino "RSDDP II suvažiavimo 80-osios metinės". S. Kiurienė iš Šiaulių savo kūrinių skyrė poeto Liudo Giros gimimo 100-osios metinėms, M. Janutėnaitė ir panevėzietė G. Abukevičienė — Dariaus ir Girėno skrydžiui per Atlantą. Jaudino kukli trijų gvazdikų kompozicija "Nulenkime galvas obeliskams" (autorė — S. Jokūbaitienė iš Jurbarko).

Namų darbas — pirmasis finali-

nio turo egzaminas. Po jo konkurso dalyvės per trumpą laiką turėjo atlikti keturias užduotis. Taigi žiūrovai galėjo iš arti pamatyti, kaip dirba aranžuotojos. Burtų keliu paskirstomi staliukai su gėlėmis, ir prasideda kūryba.

Geriausiai kompozicija iš kardelių, žalumynų ir juodų uogų pavyko klaidpėdietei Daliai Cesnienei, kurios darbas įvertintas 92,6 balo. Beveik tiek pat iki maksimalaus įvertinimo — 100 — tetruko Danguolei Jurkėnaitėi už sveikinimo puokštę. Onai Adomavičienei — už vainiką. Beje, jei kūrinys gauna mažiau kaip 50 batų, tai jis žiūrovams neeksponuojamas.

Susumavęs visus rezultatus, pasirodė, kad "A" grupėje daugiausia balų surinko Panevėžio apželdinimo tresto gėlininkystės meistrė Danguolė Jurkėnaitė ir šeštą kartą iš eilės iškovojo respublikinio konkurso nugalėtojos vardą. Jos bendradarbė Ona Adomavičienė liko trečioje vietoje. Vilniėtė Milda Janutėnaitė buvo antra. Pirmojoje grupėje laureate tapo Klaipėdos apželdinimo tresto darbuotoja Dalia Cesnienė, tarp debiutančių — Valda Diržienė iš Anykščių rajono komunalinių įmonių kombinato. Garbės raštą pelnė konkurse geriausiai pasirodžiusi Panevėžio apželdinimo tresto komanda.

Mindaugas Milieška

Kauno dramos teatro artistai Maskvoje

Kauno dramos teatro artistai padovanojo maskviečiams susitikimo su dideliu menu džiaugsmą.

Dvi savaites čia aidėjo plojimai, kuriais sostinės žiūrovai apdovano-davo kiekvieną svečių spektaklį. Prie tokios sėkmės nemaža prisidėjo gerai parinktas gastrolių repertuaras, į kurį įėjo nacionalinės dramaturgijos kūriniai, rusų klasika, nūdienos tarybinių autorių pjesės. Idomos režisūrinės naujovės, puikus atlikėjų meistriškumas, originali scenografija prisidėjo prie to ryškaus įspūdžio, kurį maskviečiams paliko artistų iš Kauno pasirodymai. Jų spektaklius žiūrėjo apie 13 tūkstančių žiurovų. Lietuvių trupės kūrybine ataskaita labai domėjosi sostinės teatro veikėjai, kritikai.

— Man teko pamatyti Kauno teatro spektaklį "Šarūnas", sukurtą pagal lietuvių literatūros klasiko V. Krėvės veikalą, — pasakė dramaturgas M. Roščinas. — Senovinę legendą apie Dainavos kunigaikštį aktoriai veikia pasakoja negu vaidina — skamba salei skirti monologai, keičia viena kitą idomos mizanscenos. Vyksta karas, pasakojama apie tą nepataisomą blogį, kurį jis neša žmonėms, bet scenoje neparodyta nė vienu kautynių. Spektaklio kūrėjams svarbiau atskleisti giluminę prasmę to, kas vyksta, amžininko akimis pažvelgti į istorijos praeitį. Įspūdingai vaidina pagrindinį herojų Lietuvos TSR liaudies artistas J. Budraitis. Jo Šarūnas turi kažką panašaus su Šekspyro Hamletu ir Ričardu III. Tai neeilinė asmenybė, kurioje tarpusavyje kovoja diktatorius valdovas ir žmogus, aiškiai suvokiantis tragišką būties prieštaravimą. Spektaklis "Šarūnas", man regis, — didelė statytojo, teatro vyriausiojo režisieriaus J. Vaitkaus

kūrybinė sėkmė.

Svarbiu įvykiu sostinės kultūriname gyvenime pripažino Kauno artistų pasirodymus Maskvos kritika. Geriausiai vertinami trupės darbai, sukurti pagal lietuvių dramaturgų veikalus. Įdomiai sceniškai išspręsta Lietuvos TSR liaudies rašytojo J. Grušo pjesė "Gintarinė vila". Giliai filosofiškai įprasmino Kauno artistai J. Vaitkaus ir E. Ignatavičiaus pjesę "Svajonių piligrimas", skirtą įžymiam lietuvių dailininkui ir kompozitoriui M. K. Ciurlioniui.

Paskutinę gastrolių dieną spektaklį "Generalinė repeticija" pagal M. Unto pjesę žiūrėjo TSRS kultūros ministro pirmasis pavaduotojas J. Barabašas, TSKP CK kultūros skyriaus vedėjas pavaduotoja Z. Tumanova, Lietuvos KP CK kultūros skyriaus vedėjas S. Renčys, Lietuvos TSR kultūros ministras J. Bielinis, sostinės meno ministrai.

O. Svistunova

Tass-o koresp.

GREITOSIOS PAGALBOS IŠVYKOS

Per tris praeitų metų ketvirčius Vilniaus miesto Greitosios medicinos pagalbos stoties gydytojai buvo išvykę pagal kvietimus 107,825 kartus, iš jų — 6,139 traumos, 295 apsinuodijimai.

ORDINAS "VILNIAUS" BALDININKAMS

Visos Tarybų Sąjungos respublikos, daug užsienio šalių — tai adresai, kuriais savo produkciją siunčia "Vilniaus" baldų kombinatas. Jo istorija lygiai prieš šimtą metų prasidėjo nuo mažų dirbtuvių. Už laimėjimus ir įmonės įkūrimo 100-ųjų metinių proga "Vilniaus" baldų kombinatas apdovano-tas Tautų draugystės ordinu.

Vilnis, 1984 vasario 16

PRIE DIDŽIOSIOS NEMUNO KILPOS

Jau antrą gražų vaikų darželį Balbieriškyje baigia mūryti kolūkio statybininkai. Kartu su jaunais vyrais smagiai darbuojasi ir meistras Juozas Jogaudas. Jo auksines rankas gerai žino Mardosų, Norkūnų, Ažuolų ir kitų aplinkinių kaimų, priklausančių dideliame Balbieriško kolūkiui, žemdirbiai.

Statybininkai skuba, nes naujojo darželio įkurtuvių labai laukia jaunos šeimos. Balbieriškyje, kurio amžius jau siekia ne vieną šimtmetį, sparčiai daugėja jaunų šeimų. O apsigyventi čia, prie didžiosios Nemuno kilpos, jas traukia ne tik graži gamta.

Pastaraisiais metais senasis bažnytkaimis labai išaugo — pastatytas nemažas žemdirbių miestelis su gražiais gyvenamaisiais namais, kuriuose rasi beveik visus miestiečių patogumus. Prie jų ir patogūs ūkiniai pastatai su nedideliais sodais, gėlynais. Kaip ir kasmet, taip ir 1983 metais, čia atšvęsta bemaž dvi dešimtys smagių įkurtuvių. Daug jaunų ūkių žmonių, baigę žemės ūkio ar kitas specialias mokyklas, vėl grįžta į tėviškę ir ilgam čia įsikuria. Štai neseniai netoli tėvų apsigyveno senoji kalvio Mieliausko sūnus Algis, išsimolesnės zootechnikas. Veterinarijos gydytojas Antanas Dagilis taip pat kilimo iš šių vietų. Jauniui, kuris siekia mokslo ir nori vėl grįžti į savąjį kaimą, ūkis moka stipendijas. Taip kasmet nemažas būrelis vietinės mokyklos abiturientų išvyksta mokytis ir tiek pat jaunų specialistų ar kvalifikuotų darbininkų sugrįžta į gimtąjį Bal-

bieriškį. Beje, dabartiniam Lietuvos kaimui nepakanka vien agronomų, technikų, inžinierių. Štai mūsų minėto statybininko Jogaudo dukra Virginija su ūkio stipendija mokosi Klaipėdoje ir neužilgo ruošiasi grįžti su režisūros diplomu, svajoja įkurti vietinį mėgėjišką teatrą. Kolūkio pirmininkas Jonas Šalčius su nekantrumu laukia tos dienos, nes kultūriniam gyvenimui čia skiriamas visapusiškas dėmesys.

Balbieriškio kolūkis — vienas turtingiausių Prienų rajone. Didesnės pajamos — po tris ir daugiau milijonų rublių kasmet kolūkiui duoda stambus gyvulininkystės kompleksas, kuriame auginama iki keturių tūkstančių mėsinė galvijų. Šioje žemės ūkio įmonėje, kur visi darbai mechanizuoti, trūšia ne ką daugiau dviejų dešimčių žmonių. Turtus darbštiems žemdirbiams krauna ir derlingi ūkio laukai. Turint banke solidžią sumą, kolūkiečiams išmokami geri atlyginimai. Balbieriškiai turi keletą parduotuvių, butinių paslaugų ateljė, savo mokyklą, biblioteką, kultūros namus, net ir suomišką pirtį, tačiau visuomeninei statybai, gyvenvietės tvarkymui kasmet skiriama daug lėšų. Taigi senasis Balbieriškis vis auga ir puošiasi.

Džiaugdamiesi šiais gražiais laimėjimais, žemdirbiai ypač vertina dabartį. Ir Juozas Jogaudas, ir daugelis kitų vyresniosios kartos kaimo žmonių dar mena 1935 metų valstiečių streiką, su kuriuo tada žiauriai susidorojo policija. Gyvi atmintyje ir kiti varganos praeities prisiminimai. **Jonas Bagdanskis**

Lietuvoje yra įsteigti specialūs skyriai pramoninių prekių parduotuvėse ir specializuoti salonai, kuriuose visada galima nusipirkti gintarinių papuošalų — karolių, apyrankių, segių, žiedų.

Nuotraukoje: Vilniaus "Dailės" parduotuvės vyriausioji pardavėja Zita Gusevičiūtė demonstruoja naujus gintaro papuošalus.

K. Jankausko nuotrauka

PAGAMINA TŪKSTANČIUS DVRATUKŲ VAIKAMS

Daugiau kaip 430 tūkst. dviratukų "Ereliukas", "Kregždutė", "Dubysa", "Venta", skirtų vaikams ir paaugliams, per metus pagamina Šiaulių "Vairo" dviračių ir varyklių gamyklos kolektyvas.

Ypač populiarūs tapo dviratukai "Venta". Atsukus jungiamąjį varžtą, dviratuką galima perskirti per pusę. Jis sveria tik 15 kg. Juos labai patogiu pervežti automašinos bagažinėje ir visuomeniniu transportu. Spalio mėnesį šiam gaminiui suteiktas valstybinis kokybės ženklas.

Gamyklos konstruktoriai jau kuria naują dviratuką "Rambynas". **Vilnis, 1984 vasario 16**

Tai modernesnis "Ereliuko" variantas. Jo rėmas bus išardomas, sėdynė gaminama iš poliuretano, daug metalinių dalių bus pakeistos plastmasinėmis. Serijiniu būdu šį dviratuką planuoja gaminti dar šiais metais.

Aktyviai dirba "Vairo" racionalizatoriai. Praeitais metais jie pateikė 120 racionalizacinius pasiūlymus. Jų dėka gamyklos kolektyvas sutaupė per 30 tonų metalo, 135 tūkstančius kilovatvalandžių elektros energijos, 940 gigakolozo rinių šiluminės energijos ir gavo 202 tūkst. rublių ekonomijos.

Gražės kaime namai

Dideli uždaviniai šiemet iškelti kaimo statybininkams. Reikia pastatyti 133 vaikų lopšelių-darželių, 52 valgyklas, daugiau kaip 700 tūkstančių kv. m. gyvenamojo ploto, daug ambulatorijų, buitinio aptarnavimo, prekybos ir kitų objektų.

Diegti naujas technologijas, pažangius darbo metodus daug padeda Kaune esančio Kaimo statybos organizavimo ir technologijos tresto specialistai.

— Įdiegus mūsų specialistų pasiūlytas naujoves, mokslines-technines ir organizacines priemones, tresto aptarnaujamose statybinėse organizacijose ir įmonėse 1981-1982 metais buvo sąlyginai sumažintos darbo sąnaudos 187 tūkst. žmogaus darbo dienų, arba kitam darbui išlaisvinti 756 darbininkai. Statybos montavimo našumas pakilo 3,99 proc., — pasakoja Kaimo statybos organizavimo ir technologijos tresto valdytojas Edmundas Buinevičius.

Svarbiausia darbų kryptis šiose penkmetėje — priemonių ir darbų kompleksas vystant sodybinių gyvenamųjų namų statybą. Plačiu

mastu pradėta vienbučių sodybinių gyvenamųjų namų statyba iš keramzitbetoninių konstrukcijų. Jų statyba leidžia perpus sumažinti darbo sąnaudas. Tresto specialistai padėjo Vievio namų statybos kombinato ir Palemono gelžbetoninių konstrukcijų gamyklos kolektyvams įsisavinti tokių namų gamybą. Modulinių namų gamyba įsisavinama Telšių ir Biržų konstrukcijų gamyklose.

Kaimo statybos organizavimo ir technologijos tresto specialistai ir toliau tobulina namų konstrukcijas, jų išplanavimą, diegia daug naujos technikos priemonių, užtikrinančių didesnę statybų surenkamumą bei darbų mechanizavimą, techninę pažangą statybose. Dukart darbo našumą padidina porizuotų skiedinių pritaikymas, įsisavintas visuose Kaimo statybos ministerijos trestuose.

28 pirmieji geodeziniai prietaisai, kuriuos sukūrė vyr. technologas Zigmas Zukauskas, pagaminti treste. Jais šiuo metu dirba Kaimo statybos ministerijos Kauno, Telšių ir Panevėžio teritorinių statybos trestų statybininkai.

Aurelija Jaruševičiūtė

Brolišku literatūrų dienos Voroneže

Voroneže įvyko Lietuvos ir Voronežo srities brolišku literatūrų dienos "Kiekvieno moksleivio protui ir širdžiai". Jas organizavo Voronežo rašytojų organizacijos valdyba ir Juliaus Janonio muziejaus taryba. Renginys sutapo su artėjančiu Voronežo miesto 400 metų jubiliejumi ir žymaus poeto A. Kolcovo, gimusio ir gyvenusio Voroneže, 175-osiomis gimimo metinėmis. Konferencijų ir vakarų programose nemažai vietos buvo skirta lietuvių literatūrai. 73-ojoje vidurinėje mokykloje, prie kurios nuo 1979 m. veikia J. Janonio muziejus, surengtoje poezijos šventėje "Mes norime taikos", skambėjo lietuvių poetų K. Kubilinsko, M. Vainilaičio, V. Palčiauskaitės, J. Nekrošiaus eilėraščiai vaikams, vaikų muzikos mokyklos auklėtiniai dainavo lietuvių kompozitorių ir liaudies dainas. Konferencijoje "Tarybinis žmogus — patriotas ir internacionalistas" buvo apžvelgta lietuvių ir Voronežo poetų kūryba, vyresniųjų klasių moksleiviai deklamavo E. Mieželaičio, Just. Marcinkevičiaus, A. Drilingos eilėraščių vertimus rusų kalba.

Brolišku literatūrų ryšius akiavaizdžiai liudija muziejuje surengta knygų paroda. Čia eksponuojami ne tik Vilniaus ir Maskvos leidyklų išleisti J. Janonio kūriniai, bet ir Voroneže prieš pora metų voronežiečių vertėjų J. Navičichino ir V. Gordeičevo paruošta J. Janonio poezijos knyga "Kovotojų daina". Parodoje matome ir kitų Voronežo rašytojų knygų, taip pat vertimų lietuvių kalba, pavyzdžiui G. Troje-polskio "Baltąjį Bimą Juodąją ausį".

Atskiras literatūros vakaras buvo skirtas voronežietės rašytojos O. Kretovos 80-osioms gimimo metinėms. O Kretova yra surinkusi vertingos medžiagos apie J. Janonį, parašiusi apibraižą apie poetą, padėjusi kurti jo muziejų. Beje, muziejui aktyviai talkininkauja Vilniuje gyvenanti žurnalistė L. Andrijanova.

Jungtiniame Voronežo rašytoju

organizacijos valdybos, 73-iosios vidurinės mokyklos pedagogų kolektyvo ir J. Janonio lietuvių literatūros, meno kultūros muziejaus tarybos posėdyje buvo svarstomi brolišku tautų literatūros propagavimo ir jaunimo patriotinio bei internacionalistinio auklėjimo uždaviniai.

Posėdyje kalbėjo Voronežo rašytojai — valdybos pirmininkas J. Navičichinas, J. Janonio poezijos vertėjas poetas V. Gordeičevas, O. Kretova ir kiti — siūlė daugiau verstų lietuvių rašytojų, ypač poetų kūrinį. Nutarime numatyta Voronežo vertėjų jėgomis paruošti lietuvių poezijos knygą. **St. Sabonis**

Daug metų jūromis ir vandenytais plaukiojo pirmos klasės radijo operatorius Jonas Karpičius. Iš tolimųjų reisų jis visada parsiveždavo kašaloto dantų, koralų, kriauklelių. Iš jų jis padarė įvairių burlaivių, pingvinų, jūros žvaigždžių. Dabar Karpičiaus bute Vilniuje yra ištisa burlaivių flotilė, daug kitokių dirbinių.

Nuotraukoje: Jonas Karpičius ir jo sukurta laivų flotilė.

A. Sabaliausko nuotrauka

AKTYVUMUI SKATINTI

[Pasakoja žemės ūkio ministro pavaduotojas S. Vasiliauskas]

[Sutrupintas]

Nemažai nuveikta jau praėjusiais mokslo metais. Ūkiuose veikė 1555 komunistinio darbo mokyklos, kuriose ekonominių žinių sėmėsi daugiau kaip 45 tūkstančiai kolūkiečių, tarybinių ir kitų valstybinių ūkių darbininkų. Žemės ūkio liaudies universitetuose mokėsi daugiau kaip 18 tūkstančių vadovaujančių žemės ūkio darbuotojų. Plataus profilio liaudies universitetuose savo žinias gilino gausūs būrys būsimųjų specialistų — žemės ūkio technikumų auklėtinių.

Komunistinio darbo mokyklose ir liaudies universitetuose buvo studijuojama šalies Maisto programa, dėstomą medžiagą glaudžiai siejant su TSKP CK lapkričio plenumo medžiaga. Didelis dėmesys buvo

skiriamas pažangiai patirčiai, kolektyvinei rangai studijuoti ir pritaikyti. Neatsitiktinai daugiau kaip 12 tūkstančių klausytojų suteiktas komunistinio darbo spartuolio vardas, šeši tūkstančiai žemės ūkio darbuotojų dalyvavo racionalizacijoje veikloje, kone tokiam pat skaičiui besimokiusių pripažinti aukštesnės kvalifikacijos klases ar meistrų vardai.

Vis dėlto tenka dar daug padirbėti. Juo labiau, kad kai kurių rajonų žemės ūkio darbuotojų ekonominio švietimo ir auklėjimo tarybos per mažai rūpinasi lektorių ir propagandistų kvalifikacija.

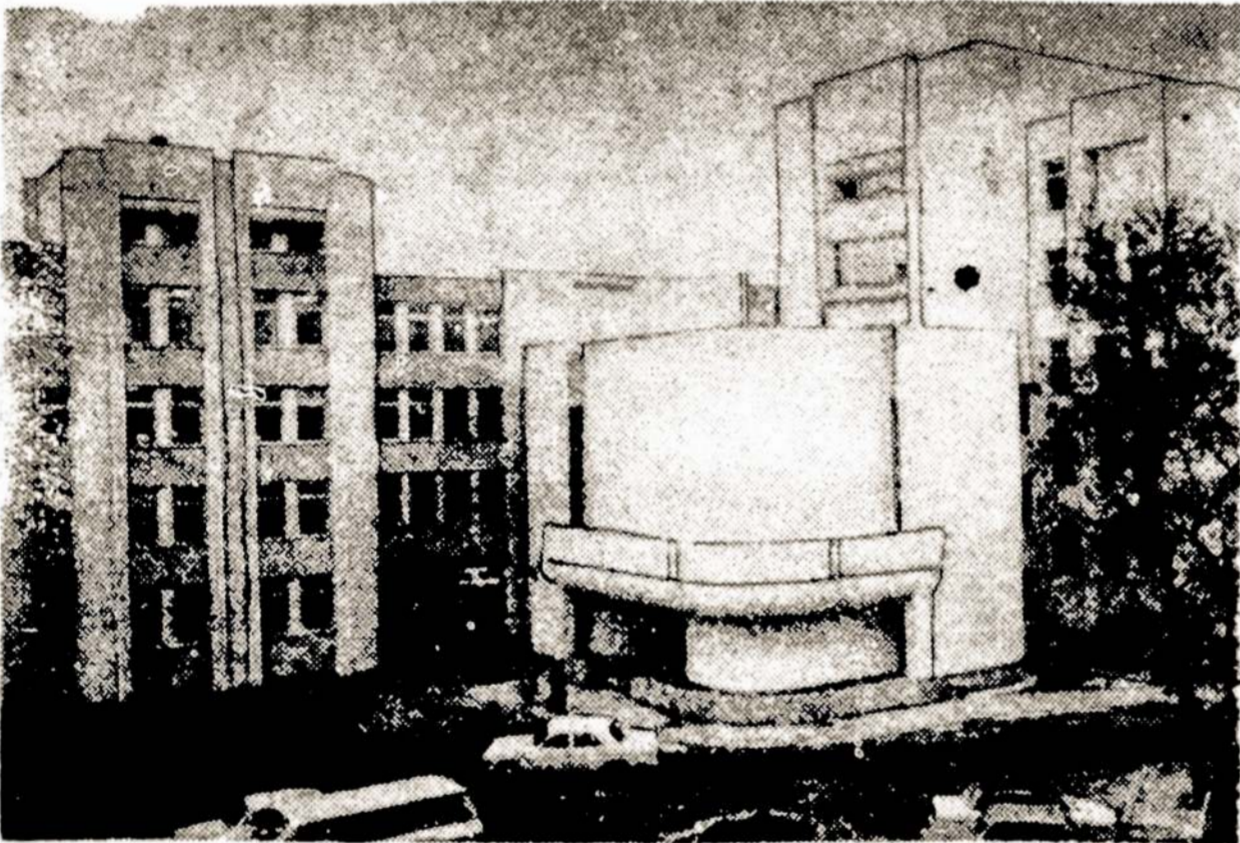
Naujaisiais mokslo metais komunistinio darbo mokyklose ir liaudies universitetuose toliau bus studijuojama šalies Maisto programa, o

naujai įkurtose komunistinio darbo mokyklose — kursas "Mokslo ir technikos pažanga žemės ūkyje". O liaudies universitetuose dera steigti daugiau teisinių žinių fakultetų, nagrinėti juose žemės ūkio teisės klausimus, giliau paliečiant gamtos apsaugos problemas. Rekomenduojama steigti konkrečios ekonomikos mokyklas ūkiuose, pritraukiant vidurinėsios grandies vadovus ir specialistus, nesimokančius žemės ūkio liaudies universitetuose.

Naujieji mokslo metai komunistinio darbo mokyklose prasidė spalio 17 dieną. Pirmojo užsiėmimo metu mokyklose bus nagrinėjama tema "Kūrybinė tarybinių žmonių iniciatyva, jų aukštasis sąmoningumas, drausmė ir organizuotumas — 1983-ųjų metų ir viso penkmečio planų įvykdymo sąlyga". Iki to laiko kiekviename ūkyje reikia sudaryti ekonominio mokymo ir auklėjimo tarybą, patikslinti komunistinio darbo ir kitų ekonominių mokymų, žemės ūkio liaudies universitetų klausytojų sąrašus, paruošti teminius kalendorinius mokymo planus.

Iki mokslo metų pradžios Vilniuje, Kaune, Anykščiuose, Telšiuose ir Klaipėdoje lektoriams ir propagandistams bus suruošti zoniniai seminarai. Be to, bus paruoštos kai kurios programos, metodinė medžiaga.

Žemės ūkio valdybos, mokslinio tyrimo įstaigos privalo teikti nuolatinę metodinę paramą ūkių ekonominio mokymo ir auklėjimo taryboms, komunistinio darbo mokyklų, žemės ūkio liaudies universitetų vadovams. "V.L."

Pirmieji pacientai apsilankė naujame Kauno stomatologinės poliklinikos pastate, kuris iškilo miesto centre. Jo projekto autorė — kaunietė architektė Irena Lukšienė.

Per dieną ši gydymo įstaiga aptarnauja 1400 pacientų. Vienu metu žmones priima 25 stomatologai.

Nuotraukoje: Naujas stomatologinės poliklinikos pastatas.

K. Jurelės nuotrauka

TIESA AKIS BADO

Į Tarybų Lietuvą atvykstantys užsienio svečiai — turistai, žurnalistai — domisi mūsų respublikos ekonomiais laimėjimais, architektūra, menu, švietimu. Lankosi muziejuose, parodų rūmuose, mokyklose. Dalis užsieniečių, prisiklausę antitarybinės propagandos apie tariamą tikinčiųjų persekiojimą Tarybų Lietuvoje, pageidauja pabuvoti bažnyčiose, Kauno kunigų seminarijoje. Prieš kurį laiką čia lankėsi grupė užsienio žurnalistų, kurie, grįžę į namus, savo įspūdžius paskelbė spaudoje.

Deja, objektyvios žurnalistų pu-

blikacijos labai neparankios veikėjams, siekiantiems žūt būt apjuodinti Tarybų Lietuvą. Vokietijos Federatyvinės Respublikos, kai kurie Liuksemburgo laikraščiai, ypač "Liuksemburg vort" smarkiai užsiėmė Vakaruose leidžiamus žurnalus ir jų korespondentus, kuriuose buvo išspausdinta gana objektyvių straipsnių apie Kauno kunigų seminariją.

Kyla klausimas, kas geriau žino apie šią mokymo įstaigą — joje pabuvoję straipsnių autoriai, savo akimis matę jos auklėtinius ir vadovus, ar tie, kurie niekada nebuvo

As I See It

NELLIE DE SCHAAF

LEBANON'S UNEXPECTED ALLY

With the refusal of more than 3,000 Israeli Army reserve officers and enlisted men to serve in Lebanon, there may be hope for the beleaguered people of Lebanon.

Over a hundred of the Army reservists have already served prison terms for refusing to participate in the Israeli aggression against Lebanon, or the occupied Arab territories in the West Bank and Gaza Strip, (Some have served prison sentences several times), according to Hans Lebrecht in the 12/8/83 issue of Daily World.

Israelis have also lashed out at the promise of Shamir and Arens to Reagan to provide Israeli soldiers for a war against Syria. It may be that those who profit from war may be forced to draft their own sons instead of offering up the sons of the poor as sacrificial lambs on the altars of War.

CARDINAL JOSEPH BERNARDIN RECEIVES AWARD

Again, Cardinal Joseph Bernardin has been selected as the recipient of an award for his efforts in behalf of Peace. He received the \$50,000 Albert Einstein International Peace Prize for his key role as author of the U. S. Roman Catholic Bishops' pastoral letter to halt the testing, production and deployment of nuclear weapons.

He also expressed "serious reservations about the U. S. invasion of Grenada."

The Einstein Award is given annually to an individual who has made a significant contribution to the prevention of war and to world peace.

Bishop Bernardin said he will use the money to publicize the Pastoral letter, titled, "The Challenge of Peace: God's Promise and Our Response."

WEST GERMANS TO AID NICARAGUA

West German progressives are so convinced that the United States will follow up its "victory" in Grenada with an invasion of Nicaragua, that the first contingent of 150 people left in mid-December to help harvest coffee on the Honduran border, and to risk death from U. S. bombs to which their hosts are exposed.

A second group will consist of skilled specialists — from mechanics to doctors — who will train Nicaraguans in their skills. Financing for the project came from an unexpected and unwilling source — the West German government. — The West German coalition voted themselves a pay raise — with the only dissenting voice, the Green Party. When the bill passed, the Green Party deputies also automatically received the increase, and promptly donated \$12,000 of the money for the Nicaraguan Solidarity network.

Green members of the Federal and State legislature will also join

nei Kaune, nei Lietuvoje.

Išeitų, tiesa apie Tarybų Lietuvą kai kam akis bado, neparanki reakcingiems užsienio leidiniams, linkusiems iš piršto laužti "faktus", nesidrovintiems klastotės.

A. Petraitis

the activists in Nicaragua to force America to face the fact that if it attacks Nicaragua, it will be killing members of Parliament of an allied NATO country! This is truly courage beyond the call of duty!

ARMED VOLUNTEERS HARVEST COFFEE

In Nicaragua, 25,000 volunteers comprised of students, government workers and women will be picking coffee with rifles slung over their shoulders as defense against mercenaries from Honduras, who have destroyed a main fuel storage depot in the northern port city of Corinto last October.

Harvesting has been hampered by the infiltration of a coffee producing province by 2,000 ex-Somoza guardsmen and thugs, who are determined to destroy the coffee harvest which contributes 40% of the Nicaraguan's export earning.

The bulk of volunteers are students who will spend the next two months working on farms formerly owned by the dictator Anastasio Somoza.

The Nicaraguan government has also appealed for international brigades to help with the harvest. Despite the difficult and exhausting nature of harvesting coffee, several hundred people from Latin America, Europe and the United States have also joined the effort in a concrete act of solidarity with the revolution.

PRESIDENT REAGAN AND THE VATICAN

Most Americans will remember that the greatest obstacle in the path of John F. Kennedy when campaigning for the Presidency, was the fact that he was a Catholic. Voters were convinced that the Vatican would be "running the country." Pres. Kennedy proved their fears to be unfounded. Now, to the chagrin of the American people, they learned that on Jan. 10, 1984 the United States established full diplomatic relations with the Vatican, and William A. Wilson was nominated as the first U. S. Ambassador to the Holy See in 116 years. And the man who brought this about — President Ronald Reagan, whom no one had associated with Catholicism!!

Reagan feels there are suspicions that the reason was other than spiritual, however. Many believe that diplomatic recognition might influence the U. S. Catholic bishops to alter their stand against nuclear war. Reagan is said to be pleased with the Pope's anti-communism; also, he hopes that the 51 MILLION ROMAN CATHOLICS IN THE UNITED STATES MAY HELP HIM POLITICALLY WITH THEIR VOTES.

MORE HORRORS — THE LASER BEAMS

As if there were not enough horror weapons in America with the anti-personnel bombs, the vacuum bomb, napalm, the phosphorous bomb, Agent Orange — now the Army is taking bows for developing an even greater horrible — the C-CLAW. This is a portable weapon that uses laser beams to blind enemy soldiers in close combat.

The Army is anticipating unfavorable public reaction, and well it

[Nukelta į g. psl.]

Vilniai, 1984 vasario 16

Atkelta iš 8 pusl. should. The system named C-CLAW for Close Combat Laser Assault Weapon can blind humans permanently and impair tank periscopes at distances of up to a mile. The Army has no ethical qualms about its use because it is odorless, quiet and deadly. Ultimately, the Army wants to put C-CLAW on

tanks light armored vehicles and helicopters. \$14 million dollars has been requested to fund C-CLAW in 1984, and another \$20.4 million for the coming year.

With thousands of Vietnam vets suffering from the effects of Agent Orange, what assurance does the Army have that our soldiers will not also be victims again?

Laiškai ir parama

GRAND RAPIDS, MICH.

Dear Friends: Please continue the same two subs for 1984 — ours, and Jonas Razgaitis in Lithuania. Enclosed find \$50 Money Order. The balance is a donation.

Don Gilbert

KENOSHA, WIS.

Dear Nellie: I want to thank all of my "Vilnis" readers who have subscribed and renewed their subs through me. It is cold, but not like the frigid weather we had in December.

How are you, and yours? The rest of the "Vilnis" personnel? Thanks for all the cheery notes, cards you have sent my John. The best to all.

Alvina Strich

NORWOOD, MASS.:

Gerbiama Nellie: Sveikinu jus su Naujais Metais ir linkiu geros sveikatos jūsų visam štabui, ir kad "Vilnis" dar ilgai eitų, nes mes mėgstam ją skaityti ir laukiame ateinant. Turim daug laiko skaitymui. Cia rasite čekį \$30.00, tai Josies Vasell iš Walpole, Mass. \$15 ir mano \$15. Draugiškai,

Julia Družienė

ST. PETERSBURG, FLA.

Gerbiami Vilniečiai!

Nuoširdžiai sveikiname visą "Vilnis" kolektyvą su Naujaisiais Metais!

Tegul būna šie metai taikingi! Siais neramiais laikais, taikos išsaugojimas yra svarbiausias žmonių uždavinys. Prisiunčiame čekį \$20, tai už metinę prenumeratą, o likusi suma — auka laikraščiui.

Daug laimės ir sėkmės Naujaisiais 1984-aisiais metais!

Helena ir Robertas Feiferiai

HOT SPRINGS, ARK.

Dearest Nellie — Couldn't resist sending you the excerpt from one of our newspapers, the "Arkansas Gazette" — quite a liberal one at that. The state also nurtured a Fulbright, and lately, a Senator Dale Bumpers. The latter's wife, Betty Bumpers, has formulated an organization named "Peace Links"..... Mildred Kubilius

The excerpt follows:

"A History Lesson on Reagan's Policy"

AN OPEN LETTER TO ALL MY EX-STUDENTS — from Sybil Smith, (retired American History teacher at Central and Hall High Schools in Little Rock, Ark. for 13 years:)

"As you read about President Reagan's latest foreign policy exploits, did Teddy Roosevelt and his disastrous Caribbean adventures leap to mind? You know, how he "took" the canal land, issued the Roosevelt Corollary, pioneered Dollar Diplomacy, established "Protectorates" over Haiti, and the Dominican Republic and other misdeeds?

Vilnis, 1984 vasario 16

"Do you remember that after exposing ourselves through research and other sources — besides the very favorable ones released by Teddy's government, how surprised and indignant we were to discover that OUR government had done illegal, unethical, immoral and belittling things to these countries?"

"Even though legal and peaceful means were available to buy the Panama Canal from Colombia, T. R. couldn't or wouldn't stand for a delay, so he literally "took" it and bragged about it! You will remember that we learned that once we interfered in a country: internal affairs, we took them on for life, and paid and paid. Check the cash outlays already agreed to for Grenada.

"We also discovered how costly it could be to have all the Central and South America countries hate and detest the "Yankee Imperialists." Now, I want to make sure that you see that the study of history is very relevant, and that you can use your knowledge to obtain answers to current problems.

WE WILL PAY AND PAY

"If the T. R. approach to foreign policy was costly and counter-productive then, it probably will be again. Reagan's action in Grenada has left at least 22 American servicemen dead, another 100 wounded, countless Cuban and Grenadians dead, our European allies angry and distrustful, and hate and suspicion resurging in Central and South American countries.

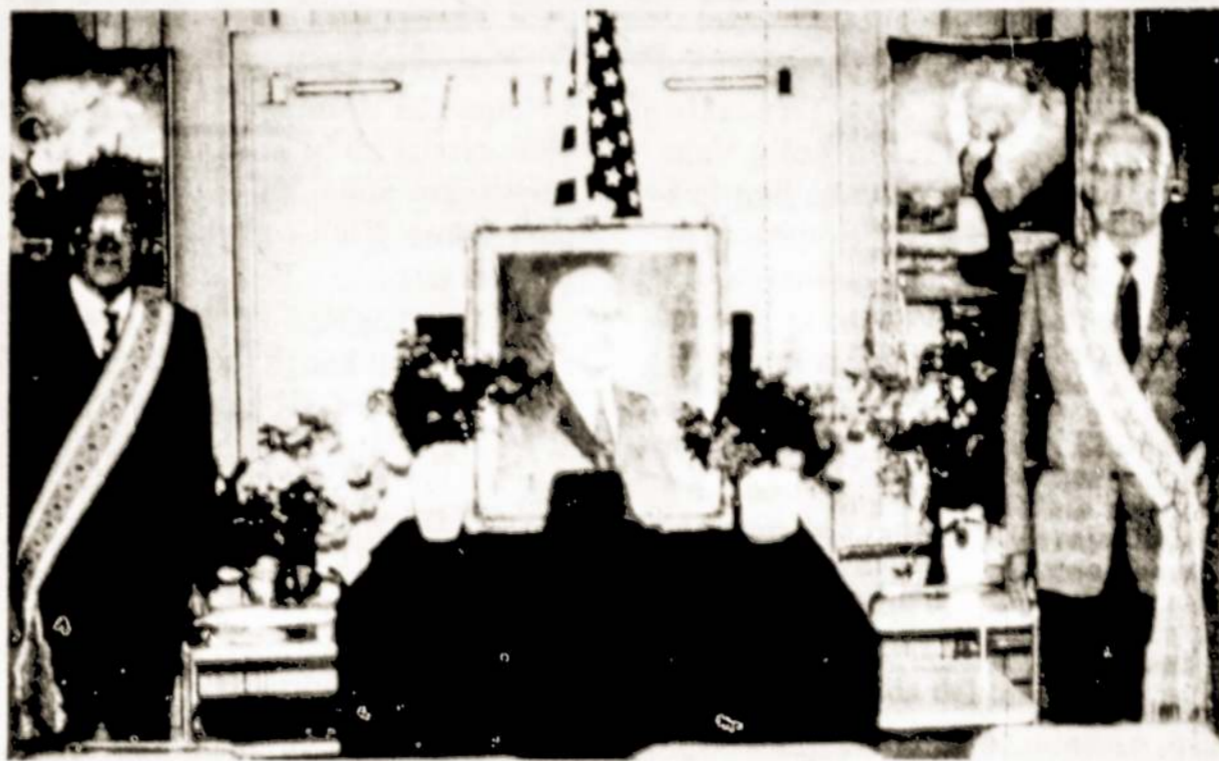
"Why doesn't the public know also? Were too many sleeping when their fellow students learned how their PRESIDENTS BEAT THE DRUMS AND STIR UP PATRIOTIC FRENZY IN SUPPORT OF THEIR MISDEEDS?"

"In Grenada, who or what was our enemy? If the presence of some Soviet or Chinese weapons indicate an act of aggression by these countries against us, aren't we much more the aggressor? We not only sell and give our military goods to countries all over the world, but we also have U. S. military bases in Japan, South Korea and many other countries that are much closer to Russia than Grenada is to us.

"If Reagan's concern was for the students, why didn't the U. S. try to remove them peaceably as Canada did? No, Reagan had to do it Teddy's way, and is now basking in the glory of a great victory. But we, who have studied history and know the long term consequences do not applaud. It's OUR LIVES that are at stake, and OUR POCKETS that are being emptied to finance the intervention in the internal affairs of that little island.

"Remember how I used to paraphrase Adolf Hitler, who said the fact that the AVERAGE MAN NEVER ASKS QUESTIONS

Floridiečiai atsisveikino su V. Dubendriu

Garbės sargyba prie velionio Vlado Dubendrio urnos.

Trumpai pasirgęs lapkričio 12 d. mirė Vladas Dubendris, eidamas 97-tuosius metus. Vladas Dubendris buvo daugiau žinomas Čikagoje kaip veikėjas, ir rėmėjas pažangių organizacijų. Į laido tuves buvo atvykęs brolio sūnus Bronius Dubendris iš Mexico, Maine.

Lap. 14 d. paskutinį sykį pažvelgė į Vlado veidą ir atsisveikinom. Aldona Aleknienė pasakė atsisveikinimo kalbą. Bronė Vaitkienė pasakė eilėraštį, Stasys Kuzmickas padainavo. Dainos Mylėtojų choras padainavo velionio mėgiamas dainas. Vlado Dubendrio kūnas sudegintas, pelenai palaidoti šalia jo mirusio brolio Petro Mexico, Maine kapinėse.

Po kelių dienų buvo surengti gedulo pietūs Suaugusių piliečių klube. Rūpinosi ir tvarkė Valys

Bunkus, velionio testamento vykdytojas; salėje per vidurį stovėjo juodai apdengtas staliukas. Čia stovėjo Vlado Dubendrio portretas ir urna su velionio pelenais, apstatyti gėlių puokštėmis. Iš šonų stovėjo garbės sargyba. Po pietų sekė kalbos. Choro vardu kalbėjo

St. Kuzmickas. Aldona Aleknienė skaitė velionio pagerbimui eilėraštį. "Vilnis" redaktorius Jonas S. Jokubka apgailestavo, kad negalėjo laido tuvėse dalyvauti, prisiuntė raštą, kuriame plačiai aprašyta Vlado Dubendrio nuopelnai. Pranė Vaitkienė raštą perskaitė. Vlado Dubendrio sūnėnas Bronius Dubendris dėkojo visiems už dalyvavimą jo dėdės laido tuvėse ir už taip iškilmingas laido tuves.

J. Andriulienė

St. Petersburg, Fla.

Sausio 7 įvyko Klubo metinis susirinkimas. Iš valdybos pranešimų girdėjome, kad Klubas gerai stovi. Būtų gerai, kad būtų galima padidinti nario mokesčių. Fin. sekretorė Mary Brennan dovanojo Klubui visų metų algą \$200. Tai didelis pasiaukojimas įstaigai. Sirdingai jai ačiū. Mary yra Marijonos Walaitienės dukra. Walaitienė gyvendama Cicero, Ill., atvažiuodavo į Čikagos "Mildos" salėje rengiamas vakarines kas penktadienį ir dirbdavo veltui. Frank Walaičiui mirus, Marijonos Walaitienės sveikata pablogėjo. Gaila. Linkime Marytei sustiprėti.

Po susirinkimo visada būna pietūs. Po pietų pasiūnekėjimai, muzika, meninė programa, kurią atlieka Dainos Mylėtojų choras ar solistas St. Kuzmickas. Ačiū jiems.

Sausio 14 d. įvyko A.L.D. 45 kp. metinis susirinkimas. Visų metų veiklos pranešimą pateikė buvus fin. sekr. J. Andriulienė. Narių turim 105. 6 gauti nauji, mirė 9, Užrašytos 3 "Vilnis" ir 3 "Laisvės" 2 į Lietuvą ir 2 medicinos žurnalai: Urology ir Neurology. Spaudai paaukota po \$600. Nors ir gauname naujų skaitytojų, bet mirtingumas viršija. Mūsų moterys gauna veltui pietus Motinų dieną, o vyrai —

MAKES IT SO EASY FOR THE DICTATORS OF THIS WORLD? Please students, don't join the apathetic, unquestioning, and sheep-like masses! Write the President and your representatives in Congress. As always, concerned about your future as well as our country's, I am — Your American History Teacher."

tėvų dieną.

Po susirinkimo buvo pietūs, po pietų — koncertas. Programą išpildė solistas St. Kuzmickas ir Dainos Mylėtojų choras po vadovybe H. Janulytės.

Trumpai pasirgęs ir tik du mėnesiai kaip persikėlęs gyventi iš Miami į St. Petersburgą Jonas Smalenskas sausio 4 d. mirė. Sunkiai serga Pranas Bunkus, jį kankina plaučių vėžys. Jis jau gavo 39 kinoterapiją. Siaip atrodo gerai, šiek tiek sumenkęs. Nuotaika jo gera. Jis viską žino, kas jam yra. Yra vilties, kad viskas bus gerai. Jo draugė Josė stengiasi, prižiūri jį kuo geriausia. Pranas visada gausiai remia mūsų spaudą. Pasimokė jo už "Vilni" ir \$50 aukų pridėjo. Ačiū Pranai, linkim pasveikti. Perreitalais metais birželio 9 d. Julijui Greblikui padarė stebuklingą akies operaciją. Idėjo kito žmogaus sveiką akies dalį. Po 6 mėn. pripažinta operacija sėkminga. Bet Julijui regėjimas nepagerėjo. Gruodžio 2 d. Petronėlė Lukienė atšventė savo 88 gimtadienį. Pastaraisiais metais ji pergyveno dvi akies operacijas. Buvo sužalotas kelias ir jau negalėjo vaikščioti. Akis pagerėjo, metalinį kelį gavo ir gali vaikščioti be lazdos. Bet dėl atsargos vaikšto su lazdele. Dabar atrodo labai jaunatviškai. Linkiu Petronėlei dar daug gimtadienių sulaukti ir būti sveikai.

Gruodžio 3 d. Emilijos Drobieinės gimtadienis. Nors ir pavėluotai linkiu Emilijai dar daug gimtadienių sulaukti. Emilija yra viena iš "Vilnis" steigėjų. Gal ji viena ir beliko. Vasario 16 d. į St. Petersburgą skrenda Čikagos Lakštutės. Tą dieną įsidėmėkite.

J. Andriulienė

RAŠO IŠ ARGENTINOS

Buvusio Argentinos pažangių lietuvių laikraščio "Vaga" redaktoriaus velionio Žaltausko našlė Valerija Žaltauskienė atsiuntė ilgą laišką. Kadangi laikraštyje vieta ribota, viso laiško nespausdiname, tik dedame kai kurias iš laiško ištraukas ir su laiškų susijusius komentarus.

Valerija apgailestauja, kad ir Argentinoje sulaukę senatvės miršta pažangūs tautiečiai, kurie rūpinosi išeivijos subūrimu, kad emigracijoje išlaikytų lietuvių, kurie būrė gerus tautiečius į saviveiklą, kultūrinę organizaciją, tardami žodį už teisybę ir taiką pasaulyje. Girdi, jų nebėra, bet mes prisimename juos ir kiek sugebėdami bei pajėgdami einame jų keliais.

Tačiau nežiūrint visa to, Valerija rašo, vis tiek dar džiugu, nes dar turime gerų draugų, nors ir jiems metai jau ant pečių, tai mūsų klubo pirmininkas Silvestras Kašukauskas, visą gyvenimą atidavęs kultūrinei veiklai, Pilikauskas, Šniokytė ir kiti, einantys tėvų keliais. Ypač kelia džiaugsmą moterys per metų metus dirbančios parengimų virtuvėse kaip Caroline Chromy, Datienė, Kašukauskienė ir kitos.

Liūdna, kad netekome mūsų "Gintaro" choro chorvedžio Igno Andrijausko, kurį mirtis išplėšė iš mūsų tarpo. Jis buvo žmogus, kuris visą savo sąmoningą gyvenimą pašventė organizacijoms, daug metų dirgavo chorams, kurdamas operečių pastatymus, kvartetus, duetus. Būdavo, dainuodavome susirinkimuose per šventes lietuviams mėgstamiausias dainas.

Pas mus dabar vasara ir labai karšta, kai kada būna 38 Celsijaus laipsniai šilimos. Orai apsiniaukę taip, kaip ir pragyvenimas. Ypač sunku pragyventi tiems, kurie mažai uždirba ir turi dideles šeimas. Nedarbas nepavydėtinas. Todėl neuostabu, kad vis daugiau atsiran-da vagių, chuliganų.

Tenka pasidžiaugti, kad Argentinos liaudis išgėmė į šokią tokią demokratiją su prezidentu R. Alfonsinu, reikalaujam geresnio gyvenimo, darbo, duonos ir taikos. Prez. Alfonsino pranašauja žmonėms geresnį gyvenimą, bet tas gali užtrukti keletą metų, nes yra didelių provokacijų, nukreiptų prieš prezidento pažadus. Pagyvensime, pamatysime kas iš to išeis.

Su pradžia šių 1984 metų minėsimė mūsų lietuvių "Ratelio" 15 metų gyvavimo sukaktį. Sausio 15 dieną turėsime didelę sueigą-asadą, kuri įvyks "Ratelio" patalpose. Laukiame gražių ir simpatingų svečių.

Su pagarba,
Valerija Žaltauskienė
1984-1-4, Buenos Aires

PANEVĖŽIEČIŲ CUKRUS

Panevėžio cukraus fabrikas iš šešių apylinkinių rajonų supirko apie 200.000 tonų runkelių. Panevėžiečiai cukraus gamintojai per sezoną išpareigojo pagaminti 19 tūkstančių tonų cukraus.

VAIKAI IŠVYKO Į ARTEKĄ

Į internacionalinę Arteką pionierių stovyklą išvyko 49 Lietuvos moksleiviai. Daugiau kaip tris savaites jie ilsėsis Juodosios jūros pakrantėje, kartu su kitų respublikų pasiuntiniais lankys pamokas.

Stovyklauti Arteke — didžiulė garbė kiekvienam pionieriui. Štai ir

St. Petersburg, Florida

Minėjom sukaktį

Sausio 21 d. mūsų Klubas minėjo vienuolikos metų sukaktį. Publika prisirinko pilna salė. Mat, šiame parengime Klubu nariai gavo pietus dykai.

Zinių pranešėja Aldona Alekniėnė pranešė, kad svečių turime iš Pensilvanijos, Illinois, Niujorko, Mičigano, Masačusėtės, Kanados.

Klubo prezidentas Valis Bunkus papasakojo apie Klubu susiorganizavimą, kiek buvo sunkaus darbo, bet dabar Klubas gerai laikosi ir gražiai tvarkosi. Žinoma, tai dėka darbščiam Klubu pirmininkui V. Bunkui.

Didelę kalbą pasakė Stasys Kuzmickas, išskeldamas kas kokius darbus bei pareigas Klube atlieka. (Jo kalbą spausdiname atskirai. Red.)

Šiame parengime turėjo dainuoti Emilija Young. Kadangi pagavo slogą, dainuoti negalėjo. Jos vietoje padainavo S. Kuzmickas.

V. S. Kuzmickai sudainavo pora duetų. Publika labai patiko. Pianu akompanavo choro mokytoja Helen Janulytė.

Pirm chorui pradėjus dainuoti, choro mokytoja Helen Janulytė padeklamavo gražų eilėrašį. Mat, ji ne tik chorvedė, o ir poetė.

Choras sudainavo šešias dainas. Publika labai patiko ir ilgai plojo katutėmis.

Dideli nuopelnai šeiminkų V. Kuzmickienės, Helen Chaplik ir Stelos Deraškos už skaniai stalams paruoštas dešras ir kopūstus.

Po pietų ir po programos visi gražiai pasikalbėjom, pasišokom. Mat, klubiečiai turim gerą muzikantę, kuri gražiai pagroja polkutes ir valsus.

Taip pat reikia nepamiršti savo darbu prisidėjusio prie šio parengimo pasisekimo. Tai Juozas Vaitkus. Jis dirbo už baro, Vaitkienė gražiai stalams paruošė duoną ir pyragus, į stalus patarnautojoms (oficiantėms) Verutei Bunkienei, Milei Repečkienei, Pranui Mockapetriui, Helen Šarkiūnienei, Filomenai Skapick, Verai Budrionienei, Emilijai Orand.

Ačiū, didelis ačiū visiems.

Ligoniai

Sunkiai susirgo Helen Siaurienė, gydosi namie. Lary Strak dar vis tebėra ligoninėje. Nesveikuoja Pranas Bunkus. Povilas Alekna iš ligoninės grįžo, gydosi namie. Linkiu visiems pasveikti ir grįžti prie savo darbo.

Pranešimai

Vasario 18 d. pas mus atskrenda iš Čikagos "Lakštutės". Jos mums duos koncertą, palinksmins savo dainomis.

Klubo adresas 314 — 15 Ave. S., St. Petersburg, Fla.

LLD kuopos veikla

Mūsų LLD kuopa kas mėnesį turi du parengimus, publikos atsilanko daug. Pernai iš svarbesnių parengimų buvo Moters dienos minėjimas. Pagerbėm motinas ir tėvus. Motinų dienoje pas mus motinos gauna veltui pietus, o tėvų dienoje — tėvai.

Spaudai aukavom \$1,200. Be to, sumokėjom už dvi medicinos žurnas.

Šį kartą nemokamai kelialapiai į pionierijos šalį atiteko mokslo pirmūnams, draugovės tarybų aktyvistams — mažeikietei A. Dobrovolskytei, raseinietei V. Kanišauskaitei, alytiškiui V. Žvirbliui.

lo prenumeratas į Lietuvą ir šešias "Laisvės" ir "Vilnius" prenumeratas į Lietuvą.

Kapų puošimo dienos proga pagerbėm mirusius kuopos narius, o per Naujus metus visus pasveikino-me su 1984 metais.

Siems metams kuopos nariai išrinko tokią valdybą: pirmininku S. Kuzmicką, protokolų raštininke B. Vaitkienę, finansų sekretore H. Šarkiūniene, išdininku J. Vaitkų, bibliotetininke A. Alekniene, korespondentėmis V. Bunkiene ir J. Andrulienę.

Choras

Mūsų choras laikosi labai gerai. Mokinamės naujų dainų, mokytoja Helen Janulytė mokina stropiai. Nežiūrint kad choro dainininkai ne jaunuoliai, bet ji vistiek išmoko juos gerai dainuoti. Choras turi ir gerų rėmėjų. Dėka jiems, choras gerai gyvuoja ir materialiai.

Buvau susitikęs

Atostogų metu pas mus atsilanko daug turistų. Kuopos parengime susitikau labai seniai pažįstamus ir gerus draugus iš Wilkes-Barre, Pa., Aldoną ir Vincą Grigaičius, kurių nebuvau matęs virš 30 metų. Kai gyvenom Shenandoah, Pa., tai nuvažiuodavom pas juos, o jie atvažiuodavo pas mus. Susitikus su jais man prisiminė jaunystės dienos, kai drauge dainuodavom ir veidavom visuomeninėje veikloje. Buvo malonu su šiais bičiuliais pasikalbėti apie praeitį ir ateitį.

Klubo veikla

Mūsų Klubas veikia labai gerai, kas mėnesį turi du parengimus. Šiuo metu pas mus, kaip minėjau, atvažiuoja daug turistų, parengimuose publikos visuomet pakanka. Mūsų darbščiosios šeiminkės V. Kuzmickienė, Helen Chaplikienė ir Stela Deraškienė pagamina pietus, o choras dainomis svečius palinksmina.

Šalta ziema

Siemet pas mus žiema šalta ir labai drėgna. Naktimis temperatūra nupuola iki 40 laipsnių, o dieną pakyla iki apie 60. Normaliai naktimis esti 50 laipsnių, o dieną 70.

Siemet žiema padarė daug nuostolio. Nušalo vaismedžiai ir gelės. Bet Floridoje viskas tuoj atgyja, vėl sužaliuoja.

S. Kuzmickas

S. Kuzmicko kalba jubiliujiniame bankete

[Sutrupinta]

Labą dieną, draugai ir draugės. Šiandien minim mūsų Klubu vienuolikos metų sukaktį. Klubu direktoriai mane išpareigojo šiame minėjime pasakyti kalbą. Nesu kalbėtojas, bet bandysiu. Jeigu kalboje bus kokių netikslumų, atleiskite.

Kadangi ankstesni kalbėtojai pasakė apie Klubu susiorganizavimą, tai to nekartosiu. Tik noriu keletą žodžių pasakyti, kaip aš patekau į šį draugišką Klubą.

Visuomet galvojau apie šiltą ir gražią Floridą, bet kadangi pragyvenimą reikia daryti iš sunkaus darbo, tai turėjau laukti kol išeisiu į pensiją, kad persikėlus gyventi Floridon.

Gyvendamas Shenandory, praktikuodamas daugiau anglies kasyklose. Pažangiečiai turėjom gražų chorą ir mainierių kvartetą, veikėm pažangiame visuomeniniame judėjime. Anglies kasykloms užsidiarius, persikėliau į Clevelandą. Čia taip pat priklausiau prie pažan-

gių organizacijų. Pensijon išėjau 1974.

Atvykęs į St. Petersburg 1977 metais, tuoj įstojau į Klubą ir chorą. Čia susitikau nuo seniai pažįstamus draugus Verutę ir Valį Bunkus, su kuriais daug teko dirbti LDS Centro Komitete. Susitikau Bronę ir Juozą Vaitkus. Bronė man pažįstama nuo Shenandoah laikų, kur ji ne tik buvo choro dainininkė, o ir gabi vaidintoja scenoje. Susitikau senus pažįstamus Helen ir Juozą Šarkiūnus, Vladą Dubendrį, J. Andrulienę, per daug metų pažįstamą Adelę Pakalniškienę, susitikau ir daugiau pažįstamų. Buvo džiugu atsirasti tokių draugų būryje, o ypač stropiai, nuoširdžiai dirbančių klube ir remiančių jį. Ir kai pagalvoju, tik dėka jiems mes šiandien minim Klubu vienuolikos metų sukaktį.

Dabar esu Klubu viceprezidentas, su draugu J. Vaitku dirbame už baro. Stengiuosi niekad neatsisakyti nuo darbo ir padėti prezidentui V. Bunkui. Ir negaliu atsisakyti, kai matau, kiek mūsų prezidentas V. Bunkus įdeda savo darbo ir pastangų, kad Klubas gyvuotų, kad viskas Klube eitų darniai, nežiūrint kad turi girdėti ir priekaištų. Esu įsitikinęs, kol toki darbštų, atsakingą prezidentą turėsime, Klubas gyvuos.

Žinoma, be aktyvių ir stropių Klubu darbuotojų, vienam prezidentui būtų sunku. Čia noriu paminėti keletą. Nėkalbant apie save, pradėsiu nuo mano žmonos, dirbančios virtuvėje ir jos pagalbininkų Helen Chaplikienės ir Stelos Deraškiene. Tenka pasakyti, jos dirba sunkiausią darbą. Joms padeda B. Vaitkienė, ypač sunkų darbą dirba indų plovėja Helen Šarkiūniene, o ji gi jau 82 metų. Stropiai dirba prie kavos Filomena Skapick. Gerą darbą atlieka žinių pranešėja Aldona Alekniene. Ji su Vaitkiene svečius aprūpina kava. Pavyzdin-gai dirba padavėjos į stalą Vera Bunkiene ir Milė Repečkiene, jų padėjėja retkarčiais Helen Siaurienė ir Helen Habala.

Mes visi žinom, kad su vežimėliu yra sunkus darbas, bet mūsų darbščiosios leidukės Bera Budrioniene ir Emilija Orand atlieka šį sunkų ir svarbų darbą be priekaištų. Turiu paminėti ir barčekių pardavėją Frank Mockapetį, tai gana atsakingas darbas, bet jis kuo puikiausiai atsisikaito. Tenka paminėti ir mūsų muzikantą Walterį Dūdą. Jam padeda Povilas Alekna. Arba, paimkime dženitorių Felix Habalą, darbą atlieka be priekaištų. Daug Klubui padeda Juozas Dabrow, Petras Žiaukas. Gerai dirba už baro Juozas Vaitkus. Daug klubiečių padeda Klubui gyvuoti. Visus negi suminėsiu.

Manau, kad išsirinkom gerą Klubu valdybą šiems metams: prezidentu Valį Bunkų, viceprezidentu Stasį Kuzmicką, protokolų raštininke Aldoną Alekniene, finansų sekretore Mary Brenan, išdininke Bronę Vaitkienę, direktoriais — Juozą Vaitkų, Povilą Alekną, Lee Orand, Waler Dūdą ir Helen Šarkiūniene. Šeiminkėmis išsirinkome Violet Kuzmickienę, korespondentėmis Vera Bunkiene ir Juliją Andrulienę.

Belieka tik visiems dirbti sutartinai Klubu labui, kad jis klestėtų.

Baigiant leiskite jums palinkėti laimingų Naujų metų, daug sveikatos ir sėkmės, ir kad pasaulyje būtų taika.

Dirbkime visi taikos ir Klubu labui!

Ačiū.

Vilnius, 1984 vasario 16

Tarpe mūsų

— Per tris savaites pas draugus Vaitkus viešėjo viešnia iš Lietuvos Mabel Kairienė. Jie jai parodė istorines vietas, muziejus, miesto centrą, departamentines parduotuves, aikštes ir t. t.

Sausio 7 dieną Vaitkai jai suruošė išleistuves, kuriose dalyvavo apie 12 asmenų. Draugė Vaitkienė su dukra per išleistuves svečius pavaišino skaniai paruoštu maistu.

Viešnia sausio 13 dieną per Kana-
dą išskrido atgal Lietuvon.

— Užpereinamais metais čikagiečiai turėjo progos susitikti su Vaitkienes seserėnu Jonu Pavilioniu iš Lietuvos, Alytaus miesto. Lankydamasis čia J. Pavilionis linksnino ir čikagiečius rusus jų klube. Per kalėdas "Vilnies" kolektyvas nuo jo iš Alytaus gavo šventinį sveikinimą.

— Nesmagu, kad netekom dviejų gerų "Vilnies" bičiulių — Vlado Dubendrio ir Jono Smalensko St. Petersburg, Floridoje. Abu jie buvo ilgamečiai laikraščio skaitytojai. Smalenskas nemaža Lietuvos bibliotekoms užprenumeruodavo "Vilni".

— Smagu pranešti, kad vasario 2 dieną plačiai žinoma Antanina Staškus atšventė savo 92-ąsias gimimo metines. Ji randasi slaugymo namuose, bet laiškei jai eina į dukters namus. Adresas: Mrs. Antanina Staškus, c/o Mrs. Elanor Claras, 235 Greenmeadow Way, Palo Alto, Cal. 64306.

— Sausio 26 dieną mirė Paul Sakalauskas Mt. Sinai ligoninėje, sulaukęs 94 metų. Nuliūdime paliko dvi dukterėčias — Emily Dubin ir Ida Chalmers, abi gyvenančios Čikagoje. Velionio kūnas buvo pašarvotas Rudmin koplyčioje, 3319 S. Lituania, laidotuvės į Lietuvų tautines kapines įvyko sausio 28 dieną. Velionis priklausė Ex-Mainerių klubui ir kitoms pažangioms lietuvių organizacijoms. **Nellie**

LAUKSIME ŽINIŲ IŠ FLORIDOS

Kaip jau buvo rašyta, kad Julija Urmonienė sausio 18 d. išvyko į St. Petersburg, Fla. Linkėtina jai nuotaikingai praleisti laiką saulėje Floridoje, pabėgusiai iš šaltos žiemos. Bet ta pačia proga noriu priminti ir paprašyti mielos Julijos, kad ji nepamirštų ir Čikagoje likusių draugų.

Pasitikiu, kad Julija nepagailės valandėlės laiko ir parašys į laikraštį "Vilnis" iš saulėtos Floridos!

Vilnietė

Onute Petrutienė grįžo iš malonios viešnagės

Teko sušnekti su žymiąja muzike ir chorų vedėja Onute Petrutiene-Peters, kuri sausio 20 d. grįžo iš poros mėnesių viešnagės pas dukrą Joanna Chiko ir jos šeimą Boston, Mass. Onutė sakė, kad labai linksmi ir įdomiai praleidusi tuos pora mėnesių, kad net nepajutusi, kaip jie prabėgo. Ji sakė, kad Bostono apylinkėje buvo šiltesnis oras, ir kai mes čia šalome, kuomet temperatūra buvo žemiau nulio, tai jie turėjo gana patogų orą. . .

Smagu matyti mielą Onutę puikiai nusiteikusia ir prisisėmusia naujos energijos. Ji teiravosi, kas veikiama pas mus; skaičiusi laikraštį "Vilnis" ten būdama, nes jos sesutė Marytė Urbikienė jai prisiuntusi. Būtų smagu, kad ji pati parašytų iš savo viešnagės, ypač ką veikia jos anūakai, kurių yra viso labo keturi. **Vilnietė**

Vilnis, 1984 vasario 16

RUOŠKIMĖS TINKAMAI PAGERBTI "VILNIES" VAJININKUS

Neatsižvelgiant į sunkumus, mūsų mieli, gal geriau bus jei pasakysime, mielos vajininkės gražiai pasidarbavo šiame "Vilnies" naujų skaitytojų gavimui ir senų prenumeratorių panaujinimui vajuje, gavo gražų skaičių naujų skaitytojų.

Be didelių aiškinimų norime priminti, kad "Vilnies" bendrovės direktorių taryba ir administracija ruošia šaunų vajininkų pagerbimui banketą kovo 11 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Pakviestos mielos Lakštutės su dainų programa, bus pasakyta nemažai svarbių kalbų. Tikimasi turėti svečių iš toliau. Be to, bankete bus įteiktos vajininkėms užpelnytos dovanos. Šeiminkės pasižadėjo pagaminti skoningų patiekalų, visi dalyviai būsite patenkinti dalyvavę.

Kas svarbiausia, tai turėsime galimybę paspausti mieloms darbuotojoms dešinę ir palinkėti, kad ir ateityje taip pavyzdinai dirbtų mūsų pažangios spaudos platinime. Visi žinome, kad išlaikymas pažangios spaudos ir gavimas naujų skaitytojų prie šių dienų sąlygų nelengvas. Tai susirinkime gausiai ir pasidžiaukime, kad "Vilnis" gyvuoja ir kad ji gyvuos, tik visi dirbkime jos labui.

Iki susitikimo vajininkų bankete!
Rengimo komisija

Paieško Petronėlės Gribin

Nuo pat LDS susiorganizavimo Petronėlė Gribin įstojo į LDS 53 kuopą ir buvo pastovi narė. Paskutinis jos adresas, kurį turi LDS 53 kuopos sekretorė M. Urbikienė yra 7031 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Sekretorė keliskart kreipėsi į ją minimu adresu, bet negavo jokios žinios.

Nemažai vyresnio amžiaus žmonių, kur nors išvyksta ir pamiršta palikti naują adresą, arba ligos paliestiems artimieji pasirūpina jų sveikata ir padeda į poilsio namus. Vienaip ar kitaip, nenorėtume, kad narė, išbuvusi virš penkiasdešimt metų LDS ir sulaukusi senatvės, nustotų apdraudus, kuri jai priklausytų. Tad kreipiamės į "Vilnies" skaitytojus, ar kas nežinote, kur ji šiuo laiku randasi, gal galėtume susisiekti ir jos nesuspenduoti.

Praneškite į "Vilnies" raštinę, būsim dėkingi.

LDS 53 kp. sekr. M. U.

KULTŪRIETĖS ATŽYMĖS TARPTAUTINĖ MOTERS DIENA

Kaip kas metais, taip ir šiais, Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narės rimtai ruošiasi prie tinkamo atžymėjimo Tarptautinės Moters dienos — Kovo Aštuntosios. Šį kartą ji bus atžymėta susirinkime kovo 20 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Prieš susirinkimą bus šauni meninė programa. Dainuos mūsų garsiosios dainininkės Lakštutės, taipgi J. Marazienė pasakys atitinkamą kalbą. Po to, bus šilti pietūs. Todėl prašomi ir narių vyrai dalyvauti ir nuotaikingai praleisti kovo 20 dieną.

Prašau nepamiršti kovo 20 d. ir būtinai dalyvauti kultūriečių gražiam renginyje.

Sekr. J. M-nė

Atviras laiškas "Vilnies" redakcijai

Gerb. draugai:

Mano sveikata jau baigia atsistatyti, jau einu pietauti į restoranėlį, vėl susitinku pažįstamų, pasišneku. Galvoju pradėti vaikščioti ir į pensininkų miestavą klubą, kur esti įdomiau ir daugiau laiko su senais žmonėmis paplepti ir laikui užmušti pakoziruoti.

Anądien restoranėlyje susitikau ir nuo seniai pažįstamą ilgaplaukį dypuką, rašinėjantį į nacionalistų "aikraščius" žinutes iš mūsų miesto. Kadangi nacionalistų laikraščių neprenumeruoju, o tik kai kada gaudu iš pažįstamų pasiskaityti, kokios jo tos žinutės, vilkai žino. Tačiau dypukai jį vadina "mūsų žurnalistas", o kai kurie tik "žurnalistas". Man jis, iš šnektos su juo, joks žurnalistas — tik pagyrų puodas, viską "žinantis". Nabagas nežino netgi kodėl Amerikos valdžia lietuvių ir kitų kraštų dypukus iš Vokietijos čia Amerikon atsigabeno dykai.

Pietaujant su juo tarp kitko išsišnekom ir apie spaudos žodžio laisvę Amerikoje. Kai pastebėjau jam, kad Amerikoje spaudos žodžio laisvė yra sąlyginė, jis ėmė ginčyti. Girdi, čia Amerikoje galima rašyti apie viską, savo nuomonę spaudoje galima reikšti laisvai, niekas nevaržo, necenzūruoja, kaip kad Rusijoje ir kitose diktatūriškose šalyse.

Kadangi iš kitų dypukų esu girdėjęs, kad jis yra turėjęs nemalonumų su nacionalistų klerikalų laikraščio redakcija, už ką parapijos klebonas jį netgi išvarė iš parapijiečių susirinkimo, neišken-
tęs paklausiau:

— Sakai, jog čia Amerikoje niekas nevaržo, necenzūruoja, gali rašyti apie viską, o kaip buvo su tuo tamstos straipsniu apie merginai kunigo padarytą vaiką? Ar laikraštis talpino, ar nesuriejai su redakcija?

— Durnas buvau.

— Ne tik netalpino, dar ir pylos gavai, — aš jam režčiau į akis.

— Visuomeninėje veikloje nėra žmogaus, kad negautų pylos, — pyktelėjęs atsistojo ir nuėjo tolyn nuo stalo.

— Na, ir užvažiavai jam, — prie kito stalo pietavęs senyvas žmogus atgrįžęs man tarė.

Ir su šiuo nepažįstamu žmogumi ėmėm šneketis. Išsišnekant pasirodė, kad ir jis yra dypukas, bet nereorgiškų nuotaikų, du kartu lankęsis Lietuvoje, priklauso stalių profesijungai, viengungis.

— Bėda su tais mūsų dypukais, — jis man kalbėjo, — kiek aš nemigo naktų turėjau, kai pirmą kartą vykau į Lietuvą su turistine grupe, maniau, kad jie mane pirštais užbadys, kai grįžau.

— Dabar nebėra tokio pasiutimo, apsiraminu, — aš jam tariau.

SU NAUJAISIAIS METAIS

Širdingai sveikinu visus — Vilnies štabui geros vilties ir sveikatos dirbti dar daug metų išleidžiant "Vilni".

Geru sveikatos ir dar ilgų metų linkiu Janulių šeimai St. Petersburg, Fla., Mary Kvetkas ir Marie Koch, Miami Beach, Florida; Keistučio Gareljo šeimai, Stefanijai Masytei ir motinai iš Detroito, ir Mary Svinkūnienei, Waterbury, Conn.

Siunčiu \$100.00 čekį "Vilniai", kad dar daug metų ateitų į mūsų namus.

ELIZABETH FREIMONTIENĖ
Somerville, Mass.

Žmogus tęsė toliau:

— Tada gyvenau Čikagoje, Marquette Parke, būdavo nėra kur dėtis, išeidavau į parduotuvę ko nusipirkti, visi akimis ir seka kaip koki iš kitos planetos iškritusį žmogų.

— Jeigu tik akimis sekdamas, nieko tokio baisaus, — juokaudamas pradėjau, — kai pažangiečių pirmoji turistinė grupė grįžo iš Lietuvos, — pasakojau jam, — čikagiečius turistus apmėtė akmenimis, daktarui Margeriui kabineto koridorius sienas degutu aptėplojo.

— Girdėjau apie tai, — žmogus pertraukė mane.

— Dabar patys vyksta, — aš be pertraukos kalbėjau jam, — netgi organizuojasi į atskiras dypukų turistines grupes.

— Vyksta, bet ne visi, — žmogus man atkirto, — reorgų ir surištų nenusineši į Lietuvą.

Žmogus sakė tiesą. Man buvo įdomu, ką jis daugiau mano apie reorgus. Ėmiau ir paklausiau:

— Kodėl jie taip bijo vykti į Lietuvą?

— Apsismardinę, — žmogus rimtai man atšovė ir ėmė pasakoti:

— Pažįstu vieną toki, buvusį Panevėžyje valdininkėlių, kiek mūsų kaime žmonių suėdė, ant abiejų rankų pirštų nesuskaitysi.

Buvo įdomu klausytis, kai jis pasakojo toliau, kaip tas valdininkėlis, atvykęs į kaimą pas tėvus atostogų iskundė saugumui vieną kaimo merginą, būk ji esanti komunistė, vien tik už tai, kad ji per vakaruškas su juo girtu atsisakė šokti.

— Tokio ir jam panašiu, kitaip apsismardinusių, surištų į Lietuvą nenuveši, — žmogus buvo rimtai tam įsitikinęs.

Būtų buvę įdomu ir daugiau su šiuo žmogumi pasišneketi, bet tuo metu įėjo į restoranėlį, matyt, kažkoks jo pažįstamas ir pasisveikines pradėjo kalbėti su juom.

Aš su savo nepažįstamu žmogumi neatsisveikines išėjau, gerai įsitėminęs jį, kad kitą kartą susitikus su juo galima būti atviresniu.

Skaitytojas

IMA NERIMAUTI DEL ILGO NEPASIRODYMO LDS JUBILIEJINIO ALBUMO

Dažnai tenka susitikti Čikagoje su LDS nariais ir nepajunti, kaip išplaukia klausimas, kada sulauksime jubiliejinio LDS albumo". Žinoma, mes eiliniai nariai atsakymo negalime duoti, tuo klausimu reikėtų kreiptis į LDS Centrą, ar į paruošimo komisiją.

Sie klausimai kartais išplaukia ir dėl to, kad daugelis davė albumui savo nuotraukas ir laukia, kad jos būtų grąžintos.

LDS narė

PRIEŠ 10 METŲ MIRĖ JUOZAS NEDVARAS

Pirmą kartą teko susitikti Juozą Nedvarą 1925 metų pavasarį, dar jam esant ketvirtos klasės Panevėžio gimnazijos mokiniu, bet artimai nedraugavome. Tik 1930 metais man atvykus į Čikagą, sutikau Juozą pas jo tetą Uršulę Nedvaraitę-Grigienę ir nuo to laiko visada buvome artimi idėjos draugai.

Juozas Nedvaras

Juozas, kaip ir daugelis ateivių gyvenime sutiko įvairių sunkumų, nors jis nesiskundė. Po kiek laiko, jis pradėjo dirbti "Vilnies" spaustuveje, raidžių rinkėju. Kai buvo organizuojama "Lincolno brigada" į Ispaniją padėti kovotojams prieš fašistinę Franco diktatūrą, 1937 metais Juozas įstojo į kovotojų būrį ir išvyko į Ispaniją. Kovoje buvo sužeistas. Grįžęs nevaldė rankos ir negalėjo tęsti raidžių rinkėjo amato, bet kaž kodėl, draugai nepakvietė jo į redakciją. Gal dėlto, kad užteko redaktorių.

Po ilgesnio laiko Juozas įsidarbino West Pullmane dirbtuvėje ir dirbo iki 1974 m. vasario 27 d., kai nenujaustai sustojo jo jautriosios širdies plakimas.

Nežiūrint visų nesmagumų gyvenime, jis nenutolo nuo pažangaus judėjimo. Daug veikė Roselando Aido chore, pats net veikaliuką parašė. Režisavo veikalams bei pats vaidino. Nebandydysiu suminėti jo gražių darbų, nes tam reikėtų išstisios knygos. Tiek pasakysiu, kad jis buvo ištikimas darbo klasės sūnus, nežiūrint, kokie sunkumai gyvenime jį lydėjo. Mažai žmonių suprato, kiek jam teko pergyventi po sunkaus sužeidimo kovoje prieš fašizmą. Jis nemokėjo skustis, tyliai viską pergyveno. Jam mirus, dar buvo įteikta graži parama "Vilniai", "Laisvei" ir K. P.

Juozas buvo gimęs 1908 metais gruodžio 28 d. Į šią šalį atvyko berods 1928 metais, pas motiną Kazimierą Roželiene, kuri mirė 1941 m. spalio 29 d. Juozas dėl to daug pergyveno. **Vyšnutė**

VISUR PLĖŠIKŲ ESAMA

Teško sušnekti su drg. Ona Masienė, kuri papasakojo nesmagią žinią. Prieš kelis metus ji važiavo pasisvečiuoti į Tarybų Lietuvą. Susitiko su taipgi važiuojančia į svečius rockfordiete Ona Dubraite ir susidraugavo. Šią vasarą jos vėl lankėsi Lietuvoje, tad pažintį dar sutvirtino. Masienė turi artimų giminių Rockford, Ill. Nuvykusi į Rockfordą, susitiko Onutę Dubraitę ir sužinojo, kad buvo užpuoles ją plėšikas ir ne tik pinigine atėmė, bet gerokai sužalojo. Ji krisdama susilaužė ranką. Ilgai jos nevaldė.

Pastaruoju laiku ranka jau išimta iš gipso ir ligonė sveiksta.

Vilnietė

Kaip eina "Vilnies" vėjus?

[NUO SAUSIO 17 IKI SAUSIO 26, 1984]

Nors vėjus baigėsi, bet kadangi kai kurios vėjininkės iki sausio 26 d. nepaspėjo atsiskaityti su Administracija, tai ši suvestinė tėra priešpaskutinė.

Iš suvestinės matome, kad vėjininkės dirba stropiai. Palyginus su praeita suvestine, net kelios vėjininkės pasistūmėjo taškais pirmyn. Jeigu J. Andrulienė nepasivys J. Marazienės, tai pastarajai, matyt, bus lemta laimėti pirma vieta.

Tačiau sunku spėlioti. Galutinus vėjininkų darbo rezultatus pamatysime kitoje—paskutinėje suvestinėje.

Vėjininkės išsirikiavo taip:

JULIA MARAZAS—ALMK Drg., Chicago	3260
JULIA ANDRULIS—St. Petersburg, Fla.	3060
ST. MASYTE—Detroit, Mich.	2080
JULIA URMON—Chicago	1800
ALVINA STRICH—Kenosha, Wis.	880
VIOLET TRASK—San Francisco—LLD 198 kp. Oakland, Cal.	620
ELIZABETH REPSHIS—Dorchester, Mass.	340
MARY STRAUSS—Bridgeport, Ct.	80
ADELE SUSNIS—Chesterland, Oh.	80
OFFICE	1880

Helen Trusk pergyveno sėkmingą kojos operaciją

H. Truskienė turi nesmagumų su kojomis. Pastaruoju laiku gydytojai patarė jai pergyventi kojos kelio operaciją, įdėti į kelį plastikinį šnarį. Sausio 11 d. miela Elenutė atsigulė į ligoninę, o sausio 13 d. buvo padaryta sėkminga operacija. Iki skaitysite šią žinią, greičiausiai Elenutė jau bus apleidusi Gottlieb Hospital, 8700 W. North Ave., Melrose Park, Ill. 60160.

Reikia tikėtis, kad už mėnesio kito mes matysime ją vaikstant ir dalyvaujant Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos susirinkimuose bei šiaip pažangių organizacijų renginiuose.

Nuo savęs linkiu sėkmingai pasveikti Tau, miela Elenute.

Julija M.

Rimtai susirgo Martha Plauska

Čikagiečiams gerai pažįstama drg. Martha Plauškienė žiemos švenčių metų ėmė rimtai skustis nesveikata. Duktė Ruth ir jos vyras susirūpino ir sausio 2 d. nuvežė į Holy Cross ligoninę. Doktorai nustatė, kad kažkas rimto su skilviu, bet atsisakė operuoti. Dukra labai susirūpino ir sausio 22 išvežė į American International ligoninę. Shilsh B-lvd. & Emmaus Ave., Zion, Ill. 60099. Room 301. Telefonas 872-4561.

Reikia tikėtis, kad šių dienų medicina padės jai ligą nugalėti.

Miela drg. M. Plauškienė sveika būdama visur dalyvauja ir jei kartais neatvykdavo, tai draugės susirūpindavo, kas atsitiko su ja. Ji yra visų pažangių organizacijų narė pradedant LDS 127 kp. ir baigiant ALMK draugija, bei Ex Mainierių klubu.

Tikiuosi, kad jos draugės paskambins jai telefonu ar parašys laiškutį aukščiau paduotu adresu ir tuo būdu sumažins ilgesį.

Nuo savęs linkiu jai sėkmingai ir greitai pasveikti. **Vilnietė**

"VILNIES" DIREKCIJOS ŽINIAI

Šiuomi primenu, kad "Vilnies" bendrovės direktorių tarybos posėdis įvyks vasario 24 d., 1 val. dieną, savoje salėje. Prašau visus direktorius narius atsilankyti laiku. Turime svarbių ir skubių reikalų.

Sekr. J. M-nė

PAIEŠKAU

Moters ar vyro kaip bendro (companion) gyvent. Turi mokėti vairuoti automobilį. Gaus maistą ir butą veltui.

KAZYS DIBULSKIS
6165 — 58th St., North Apt. 5-F
St. Petersburg, Fla.
Telefonas: 1 (813) 545-2968

Mary Michasonok slaugymo namuose

Teško sužinoti iš Mary Michasonok-Nikas globėjos Estelle Bogden, kad sausio 14 d. Mary nuvežta į Elston Nursing Home, 4340 N. Keystone Ave., Chicago, Ill. 60641. Estelle sakė, kad Marytės sveikata sumenkėjo, tai nuolatinė priežiūra būtina.

Netenka aiškinti, kad jai bus nuobodu atskirtai nuo veikimo ir draugų, nelengva pergyventi. Reikia tikėtis, kad jos sveikata pagerės ir vėl ji galės grįžti į namus. Bent to linkime iš širdies.

Kulturietė

Serga Antanas Grina

Teško nugirsti, kad bekasdamas sniegą rimtai susirgo drg. Antanas Grina. Jis buvo nuvežtas į Holy Cross ligoninę. Rašant žinią negauta tikrų žinių apie jo sveikatos stovį. Geriausia pasiteirauti į jo namus, paskambinant telefonu 847-3675. Jo šeimininkė suteiks daugiau žinių.

Gaila, kad Antanui teko atsigulti į ligoninę. **V-tė**

— Veža arklys, o pinigus ima jį plakantis vežikas.

LIŪDNOS

Juozo Stalioraičio

MIRTIES METINĖS

Sausio 28 d. sukaks 5 metai, kaip negailestinga mirtis visai netikėtai ir nenujaustai sustabdė širdies plakimą mūsų mylimo vyro, tėvo ir senelio Juozo Stalioraičio, atskirdama jį iš mūsų visiems laikams. Toji 1979 m. sausio 28 d. yra pati skaudžiausia diena mūsų šeimoje.

Mes žinome, kad mūsų brangusis negriš pas mus ir nepaguos mūsų, nebegirdėsime tų švelnių ir pamokinančių žodžių, kuriuos jis gyvas būdamas dažnai kalbėdavo ir nurodydavo, kaip turime gyventi ir būti naudingais ne tik sau, bet ir visuomenei. Artėjant tai skaudžiai dienai, kurioje prieš 5 metus užgeso jo šviesaus gyvenimo liepsnelė, norime pasakyti ir Jo draugams, kad mes Jo liūdime ir laikomės jo nurodymų, koku keliu turime eiti ir pasitarnauti darbo liaudžiai.

Lai mūsų mieliausiam bus amžina ramybė, o mes minėsime jo didelius darbus ir gerbsime jo kilnų atminimą.

Liūdinti žmona **PETRONELE**

Sūnus **JOSEPH**

Anūkai: **SUSAN, JOSEPH-ROBERT, JAMES**

JOANN ir jos vyras **JOHN TRY QNIS**

MIRUS

Ramon Zaluba

WEST MEDWAY, MASS.

Reiškiame širdingą užuojautą jo dukrai, giminėms bei jo draugams čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

L.L.D. 45 KUOPUS NARIAI
St. Petersburg, Florida

MIRUS

Jonui Smalenskui

ST. PETERSBURG, FLA.

Liūdim mirusio draugo, kuris bendravo su mumis tik trumpą laiką. Reiškiamė gilią užuojautą jo artimiems draugams bei jų šeimoms.

LITHUANIAN SENIOR CITIZENS CLUB
ST. PETERSBURG, FLA. VALDYBA IR NARIAI